

A NÉMETH LÁSZLÓ GIMNÁZIUM PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

„Ha távozóban egy más bolygón megkérdenék,
mi volt a földi élet legnagyobb öröme:
a tanulást mondanám.

Nem azt, amelynek a végén egy vizsga áll,
hanem amit az ember kíváncsiságból,
kirándulásként tett egy új nyelvbe, az
azon át megközelíthető világba,
egy új tudományágba, munkakörbe.”

(Németh László: Ha most lennék fiatal)

A Németh László Gimnázium nevelőtestülete az alábbi jogszabályok alapján készítette el, ill. módosította pedagógiai programját:

- a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről,
- a Kormány 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- - egyéb aktuális jogszabályok
- a 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- a Kormány 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

A pedagógiai program szerkezeti felépítése:

- I. fejezet A gimnázium nevelési programja
- II. fejezet Helyi tantervek
- (A helyi tantervek elérhetők iskolánk könyvtárában és a titkárságon.)

I. A GIMNÁZIUM NEVELÉSI PROGRAMJA

Bevezetés

A gimnázium jogelődjének alapítási éve 1948. Az intézmény 1963-ig általános, majd néhány évig tizenkét évfolyamos iskolaként, később Kilián György nevét viselve négy évfolyamos gimnáziumként működött, majd Rónai Bélának, a gimnázium tanárának kezdeményezésére (1987) – az egész magyar pedagógiai gondolkodást megélnkítve – dr. Hoffmann Rózsa igazgató vezetésével 1989-ben a korszerű körülményekhez igazítva feltámasztotta a nyolc évfolyamos gimnáziumi képzés évszázados hazai hagyományait, s egyidejűleg felvette Németh László nevét. Az iskolában számos, országos figyelmet ébresztő pedagógiai kísérlet folyt ez utóbbi, döntő változás előtt is: osztályozás nélküli értékelés, komplex esztétikai nevelés, integrált természettudományi képzés, élsportolók középfokú oktatása. A gimnázium 1994 óta csak nyolc évfolyamos képzésben részesülő tanulócsoportokat indít.

Pedagógiai alapelvek, célok, feladatok, eszközök és eljárások

A Németh László Gimnázium a már a serdülőkor előtt elmélyültebb szellemi munkára érett tanulóknak kínál közös alapokon nyugvó és egymással egyeztetett tantárgyi programokat, emberközpontú oktatási-nevelési koncepciót. Az emberközpontúság nem a humán tárgyak dominanciáját, hanem valamennyi műveltségi területen a legmélyebb humán értékek: a szép, a jó és az igaz primátusát jelenti. A megfelelően képzett és több kitüntetett tanárt számláló nevelőtestület pedagógiai gondolkodásának mélyén többek közt az a meggyőződés él, hogy érdekeltvilágunkban a felnövekvő nemzedékeknek különösen nagy szükségük van a harmónia és a tisztaság felemelő és megvilágító erejére; arra az erőre, amely segít eligazodni az emberi útkeresés három fő irányában: az etikai, a világnézeti és az esztétikai értékek rendszerében. Így jelenik meg a képzés céljaként a sokoldalúan művelt, nyitott ember eszménye, azé, aki ismeri önmagát, ismeri nemzetét, ismeri egész nemét; aki tud önállóan gondolkodni, aki képes gondolatait árnyaltan és választékosan kifejezni.

A gimnázium diákjai igen eredményesen szerepelnek különböző szintű tanulmányi versenyeken és idegen nyelvi vizsgákon, országos összehasonlításban is kiemelkedő arányban folytatják tanulmányaikat a felsőoktatásban; valóban képesek önálló gondolkodásra és véleményalkotásra, közléseik nyelvi megformáltsága igényes, jól kommunikálnak idegen nyelveken, ismerik az információszerzés technikáit, s lassanként egyre több felelősséget tanúsítanak egészségük és környezetük iránt is.

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatait az alábbi célok határozzák meg. A nyolc év alatt, a sokoldalúan képzett „embereszmény” elérése érdekében az alábbiakat közvetítjük a tanulóink részére:

- az alapvető tudományos ismereteket (ügylve a humán és reál területek arányára),
  - a nemzeti identitás-tudat és hazaszeretet erősítését,
  - az erkölcsi, etikai értékeket hangsúlyozását,
  - a helyes magatartási, viselkedési normák kialakítását,
  - az igazi emberi értékek felismerését és ezek igényének fontosságát, ▪
- demokráciára nevelést az iskolai élet minden területén.

Fejlesztjük diákjaink

- gondolkodását – hogy értelmes, kritikus, kreatív legyen,
- kommunikációs képességét,
- érdeklődését a világ, Európa és a magyarok lakta területek problémái iránt,
- idegen nyelvi kommunikációját,
- természettudományos kompetenciáit, a műszaki műveltség megalapozását,
- manuális képességének készséggé alakulását,
- folyamatos igényét a tanulásra,
- innovatív szemléletét,
- a modern technikai környezet felhasználását,
- esztétikai érzékét (a művészet iránti nyitottságát),
- döntéshozási képességét,
- az egészséges életmódra és a lelki egészség megővésére való törekvését,
- a kulturált környezetre és annak megővésére (fenntartható környezet) való igényét,
- akaraterejét, állóképességét,

- önismeretét, önfegyelmét, a pozitív énkép kialakításának képességét.

A pedagógiai koncepció egységben tartja a hagyomány és az újítás, a magyarság és az európaiság, az értelem és az erkölcs horizontját. Latin nyelvet (7-8. évfolyam) és két élő idegen nyelvet mindenkinek tanulnia kell. Az egyedi pedagógiai program integrál műveltségi területeket, lehetőséget ad a diákok tantárgyi és szintbeli választására, tanév végi vizsgákat ír elő, s tanórán kívüli képzési tevékenységeket ajánl. Szakkörök, kórusok, színjátszókör, keramikus és kézműves műhelyek működnek; bemutatók, koncertek, előadások, kiállítások, iskolanapok és sportversenyek színezik a diákéletet. A gimnázium több nagy múltú egyetemmel működik együtt a tanárjelöltek gyakorlati képzésében. Külföldi kapcsolatokat is ápol, rendszeresen vesz részt egyéni és csoportos diákcsereprogramokban.

Céljai megvalósításához a gimnázium jelentős anyagi segítséget kap a „Szülők a Diákokért Alapítványtól”. Alapítványi, kerületi önkormányzati, fenntartói, fővárosi és központi költségvetési források, valamint pályázati támogatások észszerű és egyensúlyt teremtő felhasználásával kielégítő mértékben tudja csökkenteni a szociális hátrányokból származó feszültségeket.

A gimnázium köztudottan magas követelményeket állít diákjai elé, de ezek ismeretében is többszörös túljelentkezést regisztrálhat, a tanulókat a jogszabályok keretei között, de lehetőleg írásbeli és szóbeli felvételi vizsga alapján válogatja ki. A gimnáziumban legalább tizenhat tanulócsoporthelyezésére, szakszerű oktatására és egyéb kiszolgálására (étkezés, könyvtár, orvosi ellátás stb.) van lehetőség. A tanulócsoporthelyezés létszámának emelkedése nem mehet a minőségi oktatás rovására. A kisebb létszámú tanulócsoporthelyezések biztosítják és garantálják a tehetséggondozás feltételeit. Az oktatást szaktantermek, sportpályák és informatikai eszközök is segítik.

A fentiekben meghatározott alapelvek, célok, feladatok alapján választjuk meg az **oktatónevelő munka pedagógiai feladatait, eszközeit és eljárásait**, továbbá a partnereinkkel való együttműködés formáját.

Így többek között:

- Az iskola törekszik arra, hogy megmutassa magát (képzési rendszerét, pedagógiai módszereit, társadalmi kapcsolatait) a digitális világban, így magáról minél pontosabb információt szolgáltatson. Ehhez a beiskolázási stratégiája, tanárképzést segítő tevékenysége és iskolai honlapja is hozzájárul.

- Egyéni és közösségi harmóniát, egészséges munkalétkört, kölcsönös bizalomra, egymás megbecsülésére épülő kapcsolatrendszerrel kell teremteni és megőrizni úgy a diákok, mint a tanárok közösségében.

- A tanításban fontos szempont a tanulók aktivitásának, önállóságának kibontakoztatása. Ennek érdekében olyan tanulószervezési megoldásokat, tanulási technikákat szükséges alkalmazni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.

- A közösségi harmónia iskolánk keretei közt a tantestület, a tanulóközösség és a szülők összetartozását, a közös célért folytatott értelmes vitákban összehangolt tevékenységét jelenti. Ennek érdekében rendszeresen működtetjük azokat a fórumokat, amelyek módot nyújtanak az iskola tevékenységének megismeréséhez, a vélemények, javaslatok beérkezéséhez, érdemi feldolgozásához.

· Az információszerzés képességének társadalmi szerepe megnőtt. Fontossá vált, hogy mindenki időben hozzájusson a munkájához, az életvitelének alakításához szükséges információkhoz, képes legyen azokat céljának megfelelően feldolgozni és alkalmazni. Ehhez ki kell alakítani a digitális kompetenciákat, vagyis el kell sajátítani a megfelelő információszerzési, - feldolgozási, adattárolási, -szervezési és - átadási technikákat, valamint – ehhez szorosan kapcsolódóan – az információkezelés jogi és etikai szabályait:

· Tanulóink számára lehetővé tesszük a hagyományos információforrások igénybevételét a jól felszerelt, kb. 15 000 kötetes iskolai könyvtárunkban.

· A diák-diák, a diák-tanár és a tanár-tanár kapcsolatok fejlődő és fokozatosan bővülő módszerének tekintjük az infokommunikációs eszközök használatát.

· A tanulók és a tanárok számára biztosítjuk a digitális tananyagok elérését.

· A digitális tartalmak – elektronikus gyűjtemények, fogalom-, hang-, kép-, film- és feladattárak – használatát a tanítási-tanulási folyamatban folyamatosan bővítjük.

· Fejlesztjük az információgyűjtő, problémamegoldó és kritikusan értékelő gondolkodást a világháló használatának területén.

· A hagyományos tanórákon túlmutató, informatikával támogatott projektalapú tanítási módszerek nagyobb szerepet kapnak. Ezzel az ismeretátadó és számon kérő pedagógusból az ismeretek közötti eligazodást segítő, tanácsadó, az információt értékelni, abban kételkedni tudó tanulók nevelőjévé, munkatársává válik.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A kiemelt fejlesztési feladatok a kulcskompetenciák fejlesztéséhez hasonlóan az egész programot átszövik, a tantárgyi-műveltségi struktúrában nincs külön meghatározott helyük. Egyszerre vertikális és horizontális jellegűek. A primér ismeret mögötti szekundér jelenlétük változó arányban és intenzitásban szinte minden pedagógiai mozzanatban, akár tanórai, akár tanórán kívüli, de iskolán belüli, akár iskolán kívüli mozzanatban érzékelhető. Mind a nevelési program, mind a helyi tantervsor, mind a tanári gyakorlat (tervezett változata a tanmenet) valóban kiemeltnek tekinti a következő fejlesztési feladatokat:

- énkép, önismeret
- nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
- aktív állampolgárságra, demokráciára való nevelés
- gazdasági és pénzügyi nevelés
- fenntarthatóság, környezettudatosságra való nevelés
- a tanulás tanítása
- testi és lelki egészség
- felkészülés a felnőttlét szerepeire
- az erkölcsi nevelés
- az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- a családi életre nevelés
- felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- pályaorientáció
- médiatudatosságra nevelés

A személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A Németh László Gimnázium 1989 óta országos ismertségű és elismertségű, számos ún. követő iskolában részben vagy egészben alkalmazott, egyedi nevelési program és a központi ajánlások, kerettantervek alapján elkészített helyi tantervek szerint dolgozik. Konceptiónk és helyi tanterveink áthelyezik a hangsúlyt a tantárgyakról, az ismeretekről a tanulóra, a fejlesztési feladatokra. Tanterveink személyiségközpontúak. Nagy gondot fordítunk a tanulók egyéni adottságainak, képzési igényeinek felismerésére, a képességfejlesztésre, a tehetséggondozásra. Figyelünk az esetleg lemaradókra, a beilleszkedési zavarokkal küszködőkre. Több szintéren foglalkozunk az egészséges életmód vonzóvá tételével, az ifjúságot csábító romboló hatások ellensúlyozásával.

Az a célunk, hogy végzős tanítványaink készek és alkalmasak legyenek felsőfokú tanulmányokra, rendelkezzenek a klasszikus, a hagyományos és a modern kultúra ismereteivel, ill. építsék be azokat személyiségük alapjaiba, a mindennapi igényes kommunikáció szintjén tudjanak két idegen nyelvet, legyenek fogékonyak a műalkotások iránt, legyen igényük az állandó önképzésre, hassa át erkölcsi tudatukat a hagyományos európai értékrend. Arra törekszünk, hogy a megszerzett tudás ne eltávolítsa, hanem közelebb hozza a fiatal embertársaihoz, hogy érezzen felelősséget szociokulturális környezete iránt; úgy legyen értelmiségi, hogy igényes életformáját ne csak élje, hanem szerte is sugározza. Őrizze meg a választás szabadságában is a szilárd értékrendből fakadó erőt.

A pedagógusaink helyi intézményi feladatait, az osztályfőnöki munka tartalmát, az osztályfőnök feladatait az éves munkaterv alapján készülő pedagógusok és osztályfőnökök személyre szabott munkaköri leírása tartalmazza, amely az iskolai SZMSZ melléklete.

A gimnáziumban folyó legfontosabb tevékenység a tanuló személyiségének, képességeinek sokoldalú kibontakoztatása – szaktanár, osztályfőnök legfontosabb feladata – saját életének teljesebbé tétele érdekében, valamint szűkebb és tágabb környezete, végső soron a haza hasznára. Ezt nevezzük nevelésnek, amelynek szinterei a tanítási órák, a szakkörök, játékok, sport, kirándulások, más közös tevékenységek. Nincs külön nevelés és oktatás (tanítás); tanulás van elsősorban, s annak irányítása, befolyásolása, azaz nevelés. A nevelés komplex tevékenység, nem lehet fölparcellázni; nincsenek külön értelmi, érzelmi, erkölcsi stb. parcellák. A nevelés nem elsősorban normák és szabályok közvetítése, hanem személyes példamutatás és jól irányított egyéni, ill. kollektív cselekvések szervezése.

E folyamat értelemszerű irányítója és vezetője a tanár. A tanár megismeri a diák személyiségét, tiszteletben tartja azt, ugyanakkor vállalja is annak alakítását. Diákjaival ezáltal sohasem lehet egyenrangú partneri viszonya, hiszen ő vezet, ő kér számon, ő értékkel. Bizonyos hatalma van, amellyel sohasem élhet vissza. Ezt saját erkölcsisége és a tanári közösség természetes önellenzése garantálja.

„Ilyen kívántam lenni én is, ott a
homokba szúrt nyárfa: - a tanító,
ki fénybe tör, ragyogó hit a lombja, irány
azoknak, jel és biztató,

kik jönnek barázdákban botladozva.”
(Váci Mihály: Jegénye - fényben)

A diákok öntevékenységének kibontakoztatása igen fontos nevelési feladat, hiszen csak az önálló, önmaga sorsát tudatosan irányítani és a problémákban döntenéi képes ember lesz alkalmas arra, hogy tevőlegesen hozzájáruljon Magyarország kívánatos fejlődéséhez. A szocializáció során ezért a növendéknek meg kell tanulnia kezdetben a szűkebb, később a tágabb értelemben vett közösséghez való alkalmazkodást. Ki kell alakulnia benne az igénynek a történeket irányító, alkotó részvételre, végső soron olyan felnötté kell válnia, aki rendelkezik azokkal az ismeretekkel, amelyek egy demokratikus, „nagykorú” társadalomban a művelt rétegek számára szükségesek. A Németh László Gimnázium diákjaitól elvárja a komoly iskolai és otthoni munkát, az igényes önképzést, a feladatait megértő és teljesítő tanulói öntudatot, a kulturált magatartást az iskolában és az iskolán kívül is.

A célt kétféle, egymással párhuzamosan haladó úton kívánja a program elérni. Az egyik út a mindennapos tevékenységbe beágyazott nevelőmunka, melynek tervezhető mozzanatai a helyi tantervekben szerepelnek. Színterei: közösségi nevelés órák, szakkörök, tudományos diákkörök, sport-testnevelés, énekkar, ünnepélyek, színjátszás és természetesen elsősorban a szakórák, valamint a tantervhez kapcsolódó kirándulások, közös programok. A másik út a spontán szerveződő diáktevékenységek, közösségi megmozdulások és programok tapintatos segítése, felkarolása, támogatása. E jövőképet a nevelőtestület nemcsak a diákoknak közvetíti, hanem átörökíti kezdő vagy tapasztalt belépő tagjainak is. Az iskola pedagógiai munkájának alapját az értékek megőrzése, nyitottság az innovatív szemlélet és a folytonosság adja.

A tanulók intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanulók jogait és kötelességeit a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről egyértelműen rögzíti. A törvény szellemében a tanuló joga, hogy véleményt nyilvánítson az iskolai közélettel vagy a saját személyét és tanulmányait érintő kérdésekkel kapcsolatban.

Ezt a tevékenységét - az emberi méltóság tiszteletben tartásával - a jogszabályok és a Házirend által meghatározott elvek és formák szerint kell végeznie. Az iskolai diákönkormányzat (DÖK) biztosít teret a tanulóknak az intézményi döntési folyamatokban való részvételre. Természetesen személyesen is és diákönkormányzat által is véleményt formálhatnak és informálódhatnak az intézményi döntésekről.

A tanulói véleményalkotás módjai, lehetőségei:

- Az évente megtartott diákközgyűléseken személyesen vagy az osztályképviselő útján kérdezhet és/vagy véleményt nyilváníthat az igazgatónak az iskolai „közügyekről”.
- Véleményalkotási és döntési jogosultságok a diákönkormányzaton keresztül.
- A DÖK saját szervezeti és működési szabályzata (SZMSZ-e) alapján tevékenykedik, DÖK-segítő tanár bevonásával.
- A tanulók elsősorban a diákönkormányzaton keresztül gyakorolhatják véleményezési jogukat a jogszabályok által megadott esetekben.

- A diákönkormányzatnak véleményezési joga van a következő iskolai dokumentumok módosítása, elfogadása esetén: házirend, Szervezeti és Működési Szabályzat, éves munkaterv.
- A diákönkormányzatnak, jogainak vélt vagy valós megsértése esetén, joga van az iskola fenntartójához fordulnia panaszával.
- A diákönkormányzat kérésére az intézményvezetőnek rendkívüli nevelőtestületi értekezletet kell összehívni.
- Előzetes egyeztetést követően személyesen, az iskolavezetés előtt vagy írásban benyújtva javaslatot tehet vagy hangot adhat véleményének. Ez utóbbi esetben 15 napon belül írásos válaszra jogosult.
- A tanulók közösségét érintő döntések meghozatalánál, ki kell kérni a véleményüket többek között
  - o az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználása előtt,
  - o tanulói fegyelmi eljárások során a fegyelmi büntetés kiszabása előtt,
  - o a következő tanévben szabadon választható tantárgyak nyilvánosságra hozatala előtt,
  - o a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
  - o az iskolai sportkör (DSK) működési rendjének megállapításához.
- A diákönkormányzatnak döntési joga van a nevelőtestület véleményének kikérése mellett a további ügyekben:
  - o saját működésével, hatáskörei gyakorlásával kapcsolatban (pl. diákközgyűlés összehívása),
  - o egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
  - o a saját működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról, o diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről.

A Nemzeti alaptantervben meghatározott kulcskompetenciák megvalósítása

Kulcskompetenciák (alapkompentenciák)

Ebbe a körbe azok a kompetenciák tartoznak, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához. Ezek egyformán fontosak, mert egyaránt és együttesen járulnak hozzá az esélyegyenlőséghez a tudásalapú társadalomban. A kulcskompetenciákat nem egymástól elkülönülten, hanem a teljes pedagógiai folyamatban, mind a tanórai, mind a tanórán kívüli pedagógiai helyzetekben állandóan, de különböző intenzitással fejlesztjük.

Az **anyanyelvi kommunikáció** felöleli a belső és külső szellemi, lelki és érzelmi tartalmak kifejezését és értelmezését mind szóban, mind írásban, akár egy adott szöveg formálójaként, akár címzettjeként, különböző nyelvi helyzetekben és regiszterekben. A gimnázium pedagógiai programja megvalósítja e kompetencia primátusát valamennyi, órarendbe illesztett tevékenységében (osztályfőnöki és szakórák), valamint a tanórán kívüli, részben fakultatív pedagógiai helyzetekben (pl. Németh László-nap, tanulmányi versenyek, ünnepélyek stb.)

Az **idegen nyelvi kommunikáció** jórészt az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető, de kiegészül a közvetítés, azaz más kultúrák megértésének és tiszteletének képességével. A pedagógiai program (latin, ill. az élő idegen nyelvek), de a világirodalom és történelem, etika, digitális kultúra, az ének-zene és a vizuális kultúra tanulmányozásával teremt

erre tanórai, a cserekapcsolatok és a művészi tevékenység (énekkar, színjátszás, kiállítás) révén pedig tanórán kívüli lehetőséget.

A **matematikai, gondolkodási kompetencia** a logikus gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége. E kompetencia része a matematikai modellek (képletek, struktúrák, grafikonok, táblázatok) alkalmazása is. A matematikán kívül e kompetenciát fejlesztjük valamennyi természettudományos logikára épülő tantárgyban, az informatikában, a magyar és az idegen nyelvekben (szövegértés), a kirándulások egy részében és a tanulmányi versenyeken. A **természettudományos kompetencia** arra irányul, hogy megértsük és megmagyarázzuk az emberben és az emberen kívüli természeti világban, ill. e kettő között lejátszódó folyamatokat. E kompetencia magában foglalja a műszaki-technikai kompetenciát is. A klasszikus értelemben vett természettudományos tárgyak kiegészülnek az informatika, a testnevelés, továbbá a technika és tervezés tantárgyakkal, valamint a tanórán kívüli pedagógiai lehetőségek (tudományos diákkör, erdei iskola, Németh László-nap, tanulmányi versenyek, szakkör, kirándulás, tábor stb.) gazdagságával.

A **digitális kompetencia** felöleli a modern társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát a munka, a tanulás, a kommunikáció és a szabadidő területén. Az informatika nemcsak tanórai anyag, hanem az iskolai és az iskolán kívüli tanulói tevékenység minden bizonnyal legkiterjedtebb szegmenyuma. A szűkebben vett iskolai feladatok, azaz a tanári és a tanulói munka mind nagyobb hányadát öleli fel.

A **hatékony, önálló tanulás** azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, tanulását megszervezni. E kompetencia arra készíti a tanulót, hogy képességeit a helyzetek sokaságában és sikeresen használja. Segítséget kap erre valamennyi szakórán és az osztályfőnöki munka számos színterén (pl. osztályfőnöki óra, iskolán kívüli programok), de nagy segítséget kaphat diáktársaitól és a gimnázium tárgyi felszereltségétől (könyvtár, gépterem) is.

A **személyes és társas kapcsolati kompetenciák**, amelyek arra irányulnak, hogy az egyén konstruktív attitűddel lépjen be a társadalmi és a szakmai életbe, legyen toleráns, tudjon konfliktusokat kezelni. Aligha van tanórai és tanórán kívüli tevékenység, ahol e kompetencia fejlesztése elmaradna, de a klasszikus humán tantárgyak, a művészeti nevelés, a drámafoglalkozások és az osztályfőnöki, valamint diák-önkormányzati fórumok adhatnak a legtöbbet e nyílt kompetencia fejlesztésére.

A **munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák** abban segítik a tanulót, hogy megismerje tágabb környezetét, képes legyen a számára kínáló lehetőségek megragadására; de ne legyen kiszolgáltatva a gazdasági-hirdetési manipulációnak. Irodalmi olvasmányokban, történelmi analógiákban, az osztályfőnöki tematika érték- és fogyasztóvédelmi egységében, továbbá a vizuális nevelés médiaismereti fejezetében kap tanári segítséget a kompetencia megszerzésére.

A **kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái** kreatív jellegüknél fogva nemcsak a legfontosabb kompetenciák, hanem más kompetenciák felerősítői is lehetnek. A művészeti tárgyak, a hozzájuk kapcsolódó tanórán kívüli elemek (énekkar, színjátszás, kiállítások, bemutatók, kerámia szakkör stb.) és iskolán kívüli programok (színházi előadások, hangverseny- és múzeumlátogatás, kirándulások stb.), a tanulói öntevékenység támogatása mind e valóban kulcskompetencia fejlesztését szolgálják.

Képzési terv

A Németh László Gimnázium pedagógiai programjának főbb sajátosságai:

- műveltségi területek lehetséges összevonása, integrálása,
- kötelező latin nyelv oktatás
- egyedi felépítésű, sajátos tantárgyrészek (pl. néptánc, úszás, háztartásökonómiaéletvitel),
- tanulói választási lehetőségek,
- az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítés magasabb óraszámban az utolsó két évben,
- fakultációt előkészítő csoportbontás matematika tantárgyból,
- egyéni foglalkozások, tehetséggondozás és versenyeztetés,
- vizsgarendszer, - jutalmazás, kitüntetések,
- a tanórán kívüli tevékenységek,
- mély tartalmú és hagyományos formájú iskolai ünnepélyek,
- Németh László emlékének ápolása.

A nyolcéves képzési egység **három**, jól elkülöníthető, de nem mereven elválasztott szakaszra tagolódik. Az előkészítő (alapozó és képességfejlesztő) szakasz két, a szaktudományok alapjaiba történő fokozatos bevezetés (orientáció és analizálás) négy, a szakmai előkészítő szakasz (szintetizálás) két évig tart.

A képzés szempontjából az **előkészítő szakasz** a legfontosabb, a további munka eredményességét tekintve a leginkább meghatározó. Itt kell a gimnázium céljainak végleg megnyerni a tanítványokat (és szüleiket), és itt kell őket felruházni azokkal a képességekkel, amelyek birtokában könnyebben tudják majd tanulni később a hagyományos tantárgyakat. Itt kell őket képessé tenni az önálló ismeretszerzésre is.

Az előkészítő szakasz középpontjában az anyanyelvi nevelés áll. Sok gyakorlati feladattal alakítjuk ki az anyanyelvi készségeket. A művelődéstörténetbe (történelem, irodalom-, művészet- és tudománytörténet, etika) az életkoruknak megfelelő olvasmányok, maradandó értéket hordozó irodalmi szövegek feldolgozásával vezetjük be a tanulókat. Ez két tantárgy, a magyar nyelv és irodalom, valamint a történelem keretében történik. A természettudományos képzés a természeti jelenségek egyszerű, logikus magyarázatával, kevés elmélettel, a természeti jelenségek megfigyelésével, kísérletező módszerrel kezdődik, ebben a szakaszban ennek közvetítője a természettudomány tantárgy.

Az élő idegen nyelvek és a történelem emelt szintű tanítását a latin nyelv tantárgy alapozza meg. Abban az életkorban, amikor a gyermek már nem ösztönösen, hanem tudatosan, grammatikai-lexikai struktúrákból építkezve képes az idegen nyelvet elsajátítani, fontos, hogy találkozzon egy olyan nyelvvel, amelynek kristálytisza, logikus a szerkezete, írása-olvasása, fonetikája pedig nem okoz nehézséget. A latin nyelv jól megfelel e kritériumoknak, ezért az 56. évfolyamon szakköri keretekben a tanulása mindenkinek ajánlott. A hozzá kapcsolt ismeretanyag ugyanakkor a művelődéstörténeti stúdiumokat is kiegészíti, és szilárd alapokat épít az európai kultúra befogadásához. Az előzőek értelmében a latin nyelv tantárgyhoz az 5-6.

évfolyamon a pedagógiai program lehetőséget biztosít latin nyelvi előkészítő szakkör választására.

A latin nyelv grammatikájának és szókincsének ismerete transzfer hatásként gyümölcsözően támogatja a nyugati nyelvek elsajátítását. Az előkészítő szakaszban megkezdődik egy választott élő idegen nyelv (angol, német) tanítása, amely a következő két szakaszban is folytatódik..

Az iskola nem szakrendszerű oktatást nem folytat. A nem szakrendszerű oktatás értékeit más módszerekkel és munkaformákkal kívánja biztosítani.

Gimnáziumunkról elmondható, hogy jelentős túljelentkezés mellett éppen az anyanyelvi és a matematikai-logikai, valamint kommunikációs készségeknek a korosztálynál fejlettebb foka alapján veszi fel a tanulókat, s ennek eredményeként csak minimális arányban beszélhetünk szükséges felzárkóztatásról, sokkal inkább cél a jelzett területek gyakoroltatása, ill. a nyolc évfolyamos képzésben megkerülhetetlen tehetségfelfedezés.

Ezért a tanár nagy szabadságot kap az alábbi kompetenciák elmélyítésében, fejlesztésében (és szükség szerinti nagyobb lépésekkel történő pótlásában, korrigálásában – esetleg egyéni foglalkozás keretében): olvasáskészség, íráskészség, szövegértés és -értelmezés, jegyzetelési technikák, információszerzés és -feldolgozás, kommunikáció (e feladatok elsősorban a magyar nyelv és irodalom órákon teljesülnek); számolási készség, elemi rendszerező képesség, elemi kombinatív képesség, tájékozódás a mennyiségi viszonyokban (e feladatok adekvát helye a matematika). A szövegértést természetesen elősegíti a tantárgyak közül a matematika és a természettudomány is, a felsorolt matematikai jellegű kompetenciák fejlesztésének pedig erősítést ad a magyar, a történelem és az idegen nyelv, továbbá a digitális kultúra tantárgy. (Itt jegyezzük meg, hogy helyi tanterveink, különösen az 5-6. évfolyamon, mint azt néhány bekezdéssel korábban taglaljuk, eleve az integráció és a kompetencia elvén formálódtak.

Tartalmi és módszertani szabadságot adunk, s kreatív, részben személyre szabott tanári munkát kérünk az oktatásban. Ezen lehetőségek és igények tartalma, formái, módszerei, eszközei, szakaszolása, tempója és kiterjesztése nem a gimnázium központi dokumentumainak, hanem évről évre, tanulócsoporthoz tanulócsoporthoz, tanárról tanárra változó egyedi tanmeneteinek képezik a részét.

Az előkészítő szakaszban a tanulók fokozott mozgásigényét a heti öt testnevelésórával, ill. a mindennapi testmozgás (később részletezendő) egyéb lehetőségével elégítjük ki. Az ötödik évfolyamon a testnevelés terhére minimum egy órában úszás-, a hatodikon néptáncoktatásban részesülnek a tanulók. A kisdíjakok délutáni szakszerű felügyeletét szakkörökön, sportkörön, valamint a könyvtárban „tanulószoba szerű” foglalkozás keretében biztosítjuk.

A **második, négyéves szakaszban** folytatódik az alaptárgyak – a magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, digitális kultúra, első élő idegen nyelv, etika/hit- és erkölcsstan, valamint a készségtárgyak – oktatása, és ekkor lépnek be önálló tantárgyként a természettudományi ágak – a biológia, fizika, földrajz, kémia –, újabb idegen nyelvként a latin, továbbá a hon- és népismeret helyett az állampolgári ismeretek.

E szakasz képzési célja, hogy sokrétű **analízis** révén bevezesse a tanulókat a tantárgyak megalapozta tudományos ismeretekbe, és előkészítse, **orientálja** a két utolsó évfolyamon kezdődő, de már a tizedik évfolyamon is megjelenő (matematika) szabad tanulói választást, a szakosodást. Fontos követelmény, hogy a hangsúly az ismeretek alkalmazásán, a készségek és

képességek fejlesztésén legyen. El kell érni, hogy a tanulók önállóan is megtalálják az ismeretszerzés forrásait, ill. a közösen megszerzett ismeretek egyéni bővítésének lehetőségeit. A kilencedik évfolyamon újabb élő idegen nyelv (angol, francia, német, orosz, olasz) tanulása kezdődik a tanulók választása és a lehetőségek figyelembevétele alapján. Azok részére, akik első élő idegen nyelvként nem az angolt tanulták, az iskola biztosítja az angol nyelv választásának lehetőségét. A művészetek tanulási terület magába foglalja a vizuális kultúrát, ének-zene, valamint a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyakat.

A **harmadik szakasz**, vagyis az utolsó két év kiemelt képzési célja, hogy a tanulókat **előkészítse a választott pályára**, a továbbtanulásra, s ezzel párhuzamosan **szintetizálja** az előző szakaszban analitikusan feltárt tudásanyagot.. Az érettségi és a felvételi rendszer alakulásától függően fel kell a végzősöket készíteni az előírt követelmények teljesítésére. Az egyéni érdeklődés kielégítése és a pályaválasztás sikere érdekében az alapóraszámú, valamint szabad tanulói választás alapján további min. egy-két tantárgy esetében megemelt óraszámú felkészítés folyhat. E választás történhet magyarból, történelemből, idegen nyelvből, matematikából, a hagyományos természettudományi tantárgyakból, digitális kultúrából, illetve művészetekből, az órátáblázatban meghatározott óraszámban. E választott órákon az emelt szintű érettségire történő felkészülés lehetőségét is meg kell teremteni, amennyiben a személyi és tárgyi feltételek is adottak. A diákok választása mindig teljes tanévre szól. **A követelményeket előrehozott érettségi vizsgán teljesítők, mentesülhetnek az óra látogatása alól**, hiszen az adott tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítették. Az órákat tovább látogathatják, de osztályzatot már nem kaphatnak. Az osztályozó vizsgát tett tanulók az adott tanév követelményeit teljesítették, így az óralátogatás alól mentesülnek. A magasabb órakeretben választott tárgyakat a tanulók teljes óraszámban külön csoportba szervezve tanulják, ettől egyéb szempontok miatt indokolt esetben el lehet térni (pl. magyar nyelv és irodalom). A középszintű érettségi vizsga követelményeit a tantárgyak kötelezően előírt szakaszában kell teljesíteni.

Az érettségi vizsgákra történő felkészítésben a 2020-as Nat-ra épülő vizsgakövetelményekhez alkalmazkodunk azzal a kikötéssel, hogy ahol lehetséges bővítjük az ismeretanyagot az iskola névadója, Németh László munkásságának kiemelt szerepeltetésével.

Az órateremben szereplő kötelező és választható órák mellett iskolán kívüli foglalkozások tartásának lehetőségét is biztosítjuk. Az iskolán kívüli foglalkozások célja olyan, a tantervhez kapcsolódó ismeretnyújtás, ill. gyakorlat elvégzése, amely nem oldható meg a negyvenöt percre szabdaltnak munkahét keretében. Formái: tanulmányi kirándulás, múzeum- és hangverseny-látogatás, versenyek, intenzív foglalkozások, mérések, terepgyakorlatok. Ezen foglalkozások rendkívül sok, máshol meg nem szerezhető élményt nyújtanak; a tanuláson és a tanulás szórakozáson kívül sok egyéb, nevelési célzatú megfigyelésre is lehetőséget teremtenek.

A gimnázium minden évfolyam számára biztosítja a mindennapi testmozgás lehetőségét. A gimnázium az Nkt. 27. § (11) bekezdése értelmében biztosítja a **mindennapos testnevelés** lehetőségét, továbbá a tanulók igényeinek megfelelően biztosítja a gimnázium sportlétesítményeinek és sporteszközeinek diáksportkör keretében történő használatát. Két tornaterem és három szabad téri sportpálya áll a tanulók rendelkezésére, amely az ebédszünetekben és délután is kínál testmozgási lehetőséget. A testnevelők munkaközössége

házi bajnokságok, diáksportkörök, a diákönkormányzat pedig tavaszi sportnap(ok) szervezésével járul hozzá a sportolás adta testmozgáshoz, ill. az egészségneveléshez.

Az iskola sikeres napi működéséhez elengedhetetlen a tanuló-tanár-szülő kapcsolatrendszer kívánatos működése, megfelelő színvonala.

A szülő, a tanuló és a pedagógus eredményes együttműködése mindenekelőtt a közös pedagógiai feladatok megoldása érdekében szükséges, és optimális esetben gyümölcsöző. E szempont határozza meg e tevékenységnek a gimnázium szervezeti és működési szabályzatában lefektetett rendjét és formáit. A gyermekeik neveléséért és neveltetéséért végső soron egyetemleges felelősséggel tartozó szülők természetes partnere a gimnázium. Az együttműködés legfontosabb célja az egyes tanulók sokoldalú fejlődése, de fontos szerepet játszhatnak a szülők a kisebb és nagyobb tanulói közösségek formálásában, iskolai programok szervezésében, sőt az intézmény működtetésében is.

Közvetlen érintettségük révén a szülők az iskola, így a nevelőtestület és az iskolavezetés kritikus ellenőrei, ezért kollektív véleményüknek hitelt kell adni; a támogató észrevételek megerősítést jelentenek, a panaszok (esetleg azonnali) orvoslást igényelnek. Abban az értelemben, ahogyan a gimnázium küldetését megfogalmazzuk, az iskola legfontosabb szereplője a gyermek, az ifjú, ki – reményeink szerint – ismeretekben, tudásban gyarapodva, képességeit kibontakoztatva, emberi értékeit felismerve és mások szolgálatába állítva indul majd tanulmányai végeztével tovább. Úgy érezzük, hogy mindennapos gyakorlatunkban diákjaink túlnyomó többségével harmonikus munkatársi kapcsolatunk alakult ki, melynek talán legmarkánsabb jele a személyesség. Az iskola diákságának egészével természetesen csak képviselőin, a diákönkormányzat tagjain keresztül lehet kapcsolatot tartani, ennek formáit a gimnázium szervezeti és működési szabályzata tartalmazza.

Ennek a kapcsolatrendszernek a szereplőit, módját stb. az alábbi táblázattal tettük szemléletessé:

Kapcsolattartás és információáramlás folyamata a Németh László Gimnáziumban

Szervezet	Kapcsolattartás formája	Résztevői	Ideje	Célja
Iskolavezetés	Vezetőségi gyűlések	Igazgató, Igazgatóhelyettes	Folyamatosan, de legalább hetente egy alkalommal	Az előző hét értékelése, további feladatok átgondolása.
Kibővített vezetés	Kibővített vezetőségi ülés	Igazgatóság és munkaközösségvezetők	Havonta	Adott konkrét feladat megoldása, aktuális problémák megvitatása.
Nevelőtestület	Félévi és év végi értekezletek, munkaértekezletek, nevelési értekezletek	Az adott évben tanító pedagógusok	Félévente, havonta, éves munkaterv szerint	Az eltelt félév, hónap értékelése, aktuális feladatok átgondolása. Aktuális nevelési problémák megvitatása.
Munkaközösségek	Munkaközösségi értekezletek	Szaktanárok	Szükség szerint (évente min. két alkalom)	Szakmai problémák megvitatása, feladatok megbeszélése, elosztása.

Egy osztályban tanító tanárok	Egy osztályban tanítók értekezlete, osztályozó értekezletek	Az ott tanító kollégák	Szükség szerint, félévenként	A közösség aktuális problémáinak megbeszélése, félévi és év végi osztályzatok lezárása.
Szülői választmány	Szülői választmány gyűlése	Osztályonként egy-két szülő	Szükség szerint (évente min. két alkalom)	A tervezés előkészítése, Aktuális feladatok megvitatása, Az iskolavezetés munkájának segítése.
DÖK	DÖK gyűlések (Kötetlen beszélgetés az igazgatóval – évente kétszer)	Az osztályok DÖK képviselői	Havonta, egyeztetett időpontban	A diákságot érintő iskolai programok, felmerülő aktuális problémák megbeszélése.
Diákszövetség	Diákszövetség ülése	Diákok, igazgató és DÖK-segítő pedagógus, továbbá érdeklődő tanárok	Évente	Tanulókat érintő kérdések megvitatása.

Kötelező eszköz- és felszerelésjegyzékünk a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. mellékletének megfelelő.

Speciális nevelési feladatok

Egészségnevelési és egészségfejlesztési program: beszerkesztett 1. melléklet

Környezeti nevelési program: beszerkesztett 2. melléklet

Érték- és fogyasztóvédelem a gimnáziumban

A gimnáziumi érték- és fogyasztóvédelem keresztanterv jellegű, azaz nem tantárgyhoz köthető ismereteket közvetít, ill. sajátítat el, hanem a képzés egészét hatja át. Célja az értékválasztás befolyásolása és a megelőző, valamint az ismeretközpontú fogyasztóvédelem elősegítése.

Az értékválasztásban a gimnázium arra törekszik, hogy a fogyasztói szemlélet visszaszorításával az ökonomikus létforma értékvédő, mértékletes és jövőre tekintő attitűdjét hangsúlyozza, tegye a diákok számára vonzóvá. A preventív fogyasztóvédelemben fel kell tárnia a személyes és a közös egészség és biztonság fontosságát, ill. le kell lepleznie az ezeket és a jövőt veszélyeztető profitorientált magatartást. De át kell adnia fogyasztóvédelmi ismereteket is, hogy a tanuló, majd már jövedelemmel rendelkező felnőttként se legyen kiszolgáltatott, ne higgyen a manipulatív reklámoknak, hanem kapja meg már a gimnáziumban a szükséges információkat, továbbá azok önálló megszerzésének módjait. Ha pedig sérelem éri,

tudja és képes legyen érvényesíteni jogait. Ismerje hazánk és az Európai Unió ide kapcsolódó alapvető jogszabályait.

A diákoknak tájékozottnak kell lenniük a gimnáziumi minőségbiztosítás rendszerében. Ismerniük és helyesen értelmezniük kell a partnerközpontúság és a folyamatszabályozás elvét.

A fenti ismeretek és alkalmazások elsősorban a közösségi nevelés órákon, de minden más tantárgyban, valamint a sokrétű tanórán kívüli tevékenységek keretében kerülhetnek szóba.

A gimnázium nevelési programjának és a Nat 2020 kerettantervein alapuló helyi tanterveinek sajátosságai

1.) Műveltségi területek összevonása, integrálása

- a) magyar nyelv és irodalom (anyanyelv, irodalom, történelem, művelődéstörténet, vallásismeret, néprajz, hon- és népismeret, etika)
- b) természettudomány (kémia, biológia, földrajz, fizika)
- c) történelem (gazdasági ismeretek, jogi ismeretek, művelődéstörténet, szociológia)
- d) élő idegen nyelvek és latin nyelv (történelem, művészettörténet, irodalom, grammatika, földrajz, kultúra)
- e) ének-zene (ének, zene, néprajz, művelődéstörténet)
- f) hon- és népismeret (földrajz, néprajz)
- g) vizuális kultúra (rajz, néprajz, műszaki rajz, művészettörténet, médiaismeret)
- h) testnevelés (sport, néptánc, úszás, egészségnevelés)

2.) A gimnáziumra jellemző, sajátos tantárgy, tantárgyrész

- a) latin nyelv a 7-8. évfolyamon,
- b) néptánc és úszás a testnevelés tantárgy keretében,
- c) háztartásökonómia-életvitel a technika és tervezés tantárgy keretében
- d) laboratóriumi foglalkozások a biológia, fizika, kémia és természettudomány tantárgyak keretében

A latin nyelv tanításának '89 óta iskolánkban hagyománya van. Szakemberek véleménye alapján a latin nyelv tanítása nagyban elősegíti az élő idegen nyelvek elsajátítását, egyben alapot biztosít a kultúrtörténeti dolgokon keresztül a történelmi ismeretek elsajátításához és segíti az általános műveltség kialakítását. A latin kifejezések, a latin szókinccs segítséget nyújt egy-egy tantárgyban való eligazodásban, a tananyag elsajátításában.

A mindennapos testnevelés gondolatának iskolánk volt a fellegvára. Évtizedekkel ezelőtt már tudtuk biztosítani az alsóbb évfolyamokon a kötelező mindennapos testnevelést, a felsőbb évfolyamokon pedig a lehetőségét.

Ebből építkezik napjaink mindennapos testnevelés programjának egy része, miszerint tanulóink az ötödik évfolyamon – amennyiben a személyi és tárgyi feltételek lehetővé teszik – hetente kötelező úszásoktatásban, hatodik évfolyamon pedig (a mozgáskultúra fejlesztése érdekében) szakember irányította néptánc oktatásban részesülnek.

A technika és tervezés tantárgy keretében a hatodik évfolyamon háztartási ismereteket tanítunk, a hetedik évfolyamon pedig a műszaki szemlélet és a manuális készségek fejlesztését célozzuk meg, melyekhez megfelelő szaktantervek állnak rendelkezésre.

A természettudományi tantárgyak óráinak egy részét bizonyos évfolyamokon gyakorlati, kísérleti foglalkozásokra szenteljük, amelyekhez jól felszerelt laboratóriumok állnak rendelkezésünkre.

Gimnáziumunkra jellemző további sajátosság, hogy a nagyobb gyakorlati igényű tárgyakat – idegen nyelvek, matematika, technika és tervezés, digitális kultúra, a biológia, fizika és kémia laboratóriumi foglalkozások – csoportbontásban tanulják a diákok.

3.) Tanulói választási lehetőségek

- a) etika, illetve hit- és erkölcsstan (az 5-8. évfolyamon)
- b) első idegen nyelv (az 5-12. évfolyamon)
- c) latin nyelv, illetve második élő idegen nyelv (a 9-12. évfolyamon)
- d) az emelt szintű érettségire felkészítő fakultáció (11-12. évfolyam)
- e) szakkörök, énekkar és diáksportkör (bizonyos évfolyamokon)

4.) A tanórán kívüli és egyéb foglalkozások rendszere

- a) tanulmányi kirándulások (múzeumlátogatás, színházlátogatás, koncertlátogatás, terepgyakorlat, osztálykirándulás stb.)
  - b) szakkörök, művészeti körök, diáksportkör
  - c) diáknapi, iskolai hangversenyek, színi előadások, kiállítások
  - d) alkalmankénti szaktárgyi programok (előadások, bemutatók, versenyek, vetélkedők)
  - e) tudományos diákköri rendezvények
  - f) az országosan elterjedt szokásoknál mélyebb tartalmú és hagyományosabb formájú iskolai ünnepélyek
  - g) Németh László sírjának tavaszi megkoszorúzása
  - h) egyéb (pl. erdei iskola, sítábor – a lehetőségek függvényében)
- (Megjegyzés: az a), b), c), d), e) és h) pontok egyben a tehetséggondozást is szolgálják.)

5.) Az egyéni foglalkozások rendszere

- a) tehetséggondozás
- b) iskolai, kerületi, körzeti, fővárosi, regionális, országos és nemzetközi versenyek, pályázatok (az indulóknak minden lehetséges tanári segítséget megadunk)
- c) személyre irányuló korrepetálás, felzárkóztatás a bármilyen okból lemaradók számára

6.) Ifjúságvédelem

Intézményünkben külön kiemelt feladatként gyermek- és ifjúságvédelmi felelős dolgozik, s minden osztályfőnök és szaktanár, sőt a technikai dolgozók is figyelemmel

kísérik a nehéz sorsú vagy veszélyeztetett tanulókat, s mindenki igyekszik segítséget nyújtani nekik. Különösen figyelünk kell az anyagi nehézségekre, a rendezetlen családi viszonyokból eredő problémákra, a testi-lelki betegségekre, sérülésekre és az ifjúságot veszélyeztető csábítások térnyerésére. Nemcsak a tanórák és a tanórán kívüli foglalkozások, hanem informális helyzetek sora is alkalmat kínál a veszélyek bemutatására, ill. a velük szemben kialakítható helyes magatartás megismertetésére. A kerületben működő több szakmai szervezettel is szoros kapcsolatot alakítottunk ki.

A beilleszkedési, ill. magatartási problémákkal küzdők az osztályfőnöktől, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőstől és az iskolapszichológustól kaphatnak (a szülők aktív együttműködésével) iskolai segítséget. Ebbe a feladatba szükség esetén bevonjuk az iskolaorvos és a védőnő szakmai munkáját. A szociális hátrányokat a Szülők a Diákokért Alapítvány támogatásával enyhítjük.

Az iskolában már régen drogstratégiát dolgoztunk ki a Nemzeti Drogstratégia, a szakirodalom, a pedagógus-továbbképzések, valamint a helyi igények és lehetőségek alapján. A munkában segítséget kaptunk a rendőrségtől és a „régis ANT SZ” Mentálhigiénés Csoportjától. A drogmegelőzéssel kapcsolatban törekedtünk és törekszünk az egészség holisztikus felfogásából kiinduló, interaktív, személyes foglalkozáson megvalósuló elsődleges prevencióra.

A drogmegelőzés legfontosabb eleme az osztályfőnöki munka és a problémaérzékenység. Minden osztályban folynak a drogmegelőzést célzó foglalkozások, sok esetben külső előadó bevonásával. Támogatjuk kortárssegítő csoportok létrehozását és működését. Tevékenységeit a felvilágosítás (formális és informális), a programszervezés és a továbbképzéseken történő részvétel jelentik. Szorgalmazzuk a tanárok részvételét drogmegelőzési továbbképzésen. Több, megbízott pedagógus végzi az egészségvédelmi feladatok koordinálását, ill. a diákönkormányzat és diákkezdemenyezések ilyen jellegű segítségét.

7.) Év végi vizsgarendszer

A vizsgarendszer a gimnázium nevelési koncepciójának szerves része. Célja az előzetesen tanult tananyag átismétlése, rendszerezése és elmélyítése, továbbá a sikeres érettségi vizsgához hasznos vizsgarutin megszerzése.

Amennyiben a tanuló neki felróható okból a vizsgán nem vesz részt, fegyelmezetlenséget követ el, melyet a házirend szabályoz.

A vizsgák szervezése és előkészítése során a következő szempontokat követjük:

- a) A vizsgák tartalmát az évekre lebontott tantárgyi programok követelményrendszere, ill. külön vizsgakiírás rögzíti.
- b) Iskolánkban a szóbeli vizsgaforma dominál. (Az írásbeli vizsgák kétórás dolgozatírásokkal nagyrészt megoldhatók.)
- c) A vizsga az alsóbb évfolyamokon nagyrészt gyakorlati jellegű, a felsőbb évfolyamokon elméleti vizsga zárja a tanévet. A vizsgakérdések döntő többsége komplex jellegű, s elsősorban kompetenciát kér számon.
- d) Az adott tanévben az őszi érettségi időszakban érettségi vizsgát tett vagy a tanév végén vizsgát tevő tanuló mentesül az azonos tárgyból az évfolyamra kijelölt helyi vizsga alól. Kiváltott vizsgájának értékelése: az őszi ciklusban letett érettségi vizsga

- esetén azonos az érettségi osztályzatával; a tanév végén megszerzendő érettségi esetén azonos az írásbeli vizsgán elért százaléknak megfelelő osztályzattal.
- e) A vizsgatárgyból az adott évben elért kimagasló versenyteljesítmény esetén a szaktanár döntése alapján megajánlott jeles eredmény mellett a tanuló mentesülhet a vizsgakötelezettség alól.
  - f) A vizsgatételeket úgy állítjuk össze, és a diákokat úgy szoktatjuk, hogy egy-egy felelet a szóbeli érettségi vizsgán előírt max. tíz-tizenöt perces legyen.
  - g) A vizsgák háromfős bizottság előtt folynak.
  - h) A vizsga körülményei az érettségi vizsgához hasonlóak (több gyerek vizsgázik egyszerre, felkészülési idő, tételhúzás stb.), de még kevésbé ünnepélyesek.
  - i) A vizsgák nyilvánosak.
  - j) Az iskola vizsgaterve a pedagógiai program mellékletét (3. melléklet) képezi. Az év végi vizsgák rendszerét a nevelőtestület minden tanév megkezdése előtt áttekinti, szakmailag nagyon indokolt esetben megváltoztathatja. A változás tényét az éves munkatervben rögzíti, a szülőket és a tanulókat időben tájékoztatja.
  - k) A munkatervben kihirdetett vizsgák pótlására az osztályozó konferenciák előtt lehetőséget biztosítunk.

8.) Beiskolázás – felvételi rendszer

A beiskolázás a *központi felvételi eljárás* keretében zajlik.

A gimnázium a felvételi vizsgán a jelentkezők képességeit, motivációit és személyiségét sokoldalúan kívánja megismerni, ezért kiáll az írásbeli és a szóbeli vizsga lehetősége mellett, de magát a vizsgát a mindenkor érvényes jogszabályok betartásával szervezi meg. Erről őszi felvételi tájékoztatójában (szóban és írásban is) informálja az érdeklődőket. A végső felvételi rangsor elkészítésekor – a jogszabályi előírások betartása mellett – előnyben részesítjük a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat, a XIII. kerületi szülők gyermekét, illetve akiknek ezt különleges helyzete (sajátos helyzetű tanulók) indokolja. Sajátos helyzetű tanulónak tartjuk azokat a kisdiaákat, akik érdeklődő, sokoldalú, kommunikatív személyiségek és/vagy szülők, testvérek révén már kötődnek az iskola értékrendjéhez.

A *szóbeli felvételi vizsga* a központi felvételi eljárás során választható lehetőség, iskolánk ezzel a lehetőséggel élni szokott. A szóbeli felvételi rész három egységből áll; kompetencia alapú (logikai) matematika feladatok megoldásából, olvasási és szövegértési készség méréséből és általános műveltség vizsgálatából. Fontos a jó kommunikációs adottságok megléte is. A felvételi eljárás egészére vonatkozó szabályokat (jogszabályi előírásoknak megfelelően) iskolánk honlapján közzéteszük, valamint az érdeklődő kisdiaákok, szülők tájékoztatást kaphatnak az igazgatói tájékoztatón és a nyílt nap programján, ami az éves munkatervben rögzítésre kerül.

A nem központi felvételi eljárás keretében érkező tanulókra (*átvételi kérelem* esetén) a következő irányelvek vonatkoznak. A gimnázium a nyolcosztályos képzés speciális tantervi felépítése miatt csak indokolt esetben, kiváló képességű tanulókat fogad. Az átvételi eljárás során megvizsgáljuk a bekapcsolódási feltételek teljesülését a továbblépést jelentősen befolyásoló tantárgyakból.

9.) A magasabb évfolyamba történő lépés feltételei; ellenőrzési-értékelési formák; a beszámoltatás rendszere és az otthoni feladatok szabályozása

A) A gimnáziumon belüli **továbbhaladás feltétele** az egyes évfolyamok egyes tantárgyi programjaiban szereplő követelmények teljesítése a tanév végén legalább elégséges szinten. A tanév végi osztályzatok megállapítását a törvényi előírások alapján végezzük, az évközi tanulói teljesítményeket a tantárgyi tantervekben szereplő módszerekkel és követelmények szerint az alábbi általános elvek szerint bíráljuk el:

A tanuló minősítése jeles

(5), ha

- teljes terjedelmében ismeri a tananyagot,
- a tantárgyi követelményekben meghatározott cselekvések döntő hányadát képes eredményesen elvégezni,
- munkáját az életkorának megfelelő önállóság jellemzi,
- bátran mer és képes kérdezni, problémákat felvetni; jó (4), ha
- a tananyagot lényegében ismeri,
- tevékenységében, teljesítményében legfeljebb apró hiányosságok, bizonytalanságok fedezhetők fel,
- kis mértékben tanári segítségre szorul; közepes (3), ha
- ismeretei felszínesek,
- a tantárgyi követelményekben megfogalmazottakat csak részlegesen képes elvégezni,
- viszonylag összefüggő feladatokat csak tanári segítséggel képes megoldani; elégséges (2), ha
- a tananyagra vonatkozó ismeretei jelentős mértékben hiányosak,
- a követelmények közül csak azok teljesítésére képes, melyek továbbhaladása elengedhetetlen feltételei,
- feladatait tanári útmutatással és segítséggel is nehezen képes végrehajtani; elégtelen (1), ha
- a fent leírtakat nem képes teljesíteni,
- az évközi követelmények teljesítése, mérése során rendszeresen meg nem engedett segédeszközöket használ.

B) Ellenőrzési-értékelési formák, eszközök

- 1) hagyományos szóbeli és írásbeli számonkérés,
- 2) otthon készített, egyéni munkák, részben szakirodalmon alapuló évfolyamdolgozatok,
- 3) év végi vizsgák,
- 4) előrehozott érettségi vizsgák,
- 5) osztályozó és javítóvizsgák,

Az a tanuló, akinek – legfeljebb három tárgyból – elégtelen az év végi minősítése, javítóvizsgát tehet. Ha a javítóvizsga eredménye is elégtelen, csak évisméltéssel folytathatja tanulmányait. Az osztályozó vizsgák rendszerét a 20/2012. EMMI rendelet 51.§-a részletesen taglalja).

Az a tanuló, aki egyéni tanrend szerint tanul, vagy aki tanulási idő megrövidítésének lehetőségével kíván élni, osztályozó vizsgát köteles tenni. Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit a helyi tantervekben leírtak alapján a munkaközösségek határozzák meg és a témaköröket a vizsga előtt legalább 30 nappal a szaktanár közli a vizsgázóval.

- 6) a tanulók fizikai állapotát évente két alkalommal, ősszel és tavasszal mérjük (A felmérés a képességek területén mutatkozó hiányosságok feltárását szolgálja, s orientálja az elvégzendő munkát, a fejlesztési irányokat. Az összehasonlítás alapja a korosztályok központi teszteredményei, ill. az évek során összegyűlt saját felméréseink adatsora. A felmérés tesztjei:
  - helyből távolugrás,
  - Cooper-teszt,
  - fekvőtámaszban karhajlítás és -nyújtás,
  - hason fekvésből törzsemelés és -leengedés folyamatosan,
  - hanyattfekvésből felülés és visszaereszkedés.)
- 7) szükség szerint évközi konferenciák összehívása tanári kezdeményezésre,
- 8) szaktanári, osztályfőnöki, vagy igazgatói figyelmeztetés a tanulmányi kötelezettség nem megfelelő teljesítése miatt,
- 9) osztályozás nélküli értékelés (dráma és színház, előrehozott érettségi utáni fakultációs tantárgy), 10) elismerések:
  - szaktanári dicséret,
  - osztályfőnöki dicséret,
  - igazgatói dicséret,
  - nevelőtestületi dicséret,
 kitüntetések:
  - Princeps Artium Kitüntetés,
  - Gulliver-díj,
  - Németh László-díj,
  - Németh László-érem,
  - Rónai Béla Irodalmi Díj,

C) A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelési és minősítési szempontjai

A Németh László Gimnáziumban a tanulók magatartását és szorgalmát osztályzattal értékeljük félévkor és a tanév végén. A félévi és év végi osztályzatot az osztályfőnök adja. Az értékelés szempontjaiban hangsúlyosan megjelenik a tanuló munkához való viszonya, képességeinek és eredményeinek megfelelése, valamint személyiségének alakulása és az oktatás részeséhez való viszonya.

A félévi és év végi osztályzatok előterjesztésekor az osztályfőnök elsősorban a következő szempontok többségének együttes meglétét, illetve megsértését veszi figyelembe, ugyanakkor az osztályban tanító tanárok véleménye alapján, indokolt esetben ettől eltérhet.

MAGATARTÁS

Példás (5):

- az a tanuló, akinek a magatartása az iskolában és az iskolán kívül is példamutató;
- tanáraival, az iskola összes dolgozójával, társaival tisztelettudó és segítőkész;
- az iskola házirendjét igyekszik betartani;
- legfeljebb osztályfőnöki figyelmeztetésben részesült; - igazolatlanul nem mulasztott.

Jó (4):

- az a diák, akinek a magatartása az iskolában és az iskolán kívül is jó;
- tanáraival és az iskola összes dolgozójával, társaival a kapcsolata rendezett;
- az iskola házirendjét igyekszik betartani;
- írásbeli elmarasztalása legfeljebb osztályfőnöki intó;
- igazolatlanul maximum 2 órát mulasztott.

Változó: (3)

- az a tanuló, akinek az iskolai és/vagy iskolán kívüli magatartásával kapcsolatban többször merült fel kifogás;
- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be; - osztályfőnöki megrovást, illetve igazgatói figyelmeztetést kapott;
- igazolatlanul maximum 7 órát hiányzott.

Rossz: (2)

- az a diák, aki magatartásával, fegyelmezetlenségével a közösség fejlődését súlyosan hátráltatja;
- az iskola házirendjét többször és súlyosan megsérti;
- társaival összeférhetetlen, viselkedésével kirívóan rossz példát mutat;
- igazgatói elmarasztalása van;
- igazolatlanul több mint 7 órát mulasztott;
- az iskola felszerelésében nagyobb értékű kárt okozott.

SZORGALOM

Példás (5):

- az a diák, aki mindent megtesz annak érdekében, hogy képességeinek megfelelően teljesítsen;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik és képességeinek megfelelően többlet feladatot is vállal (például kiselőadás, tanulmányi verseny); - tanórákon aktív, munkavégzése pontos, igényes;

- felszerelése hiánytalan és rendezett.

Jó (4):

- az a tanuló, aki a tantárgyak többségében képességeinek megfelelően teljesít;
- az órákra rendszerint készül;
- tanórákon nem mindig aktív;
- felszerelése általában hiánytalan.

Változó (3):

- az a diák, aki rendszertelenül, kihagyásokkal tanul;
- eredményei a képességei alatt maradnak;
- tanórán csak figyelmeztetésre dolgozik;
- nem bukik meg egyetlen tantárgyból sem;
- felszerelése többször hiányos.

Hanyag (2):

- az a tanuló, aki a tanórákon passzív, érdektelen;
- feladatait rendszeresen nem végzi el;
- valamely tantárgyból megbukott;
- megbízhatatlan, kötelességeivel nem törődik;
- felszerelése gyakran hiányos.

D) A beszámoltatás rendszere és az otthoni feladatok szabályozása

A beszámoltatás és a számonkérés rendszere mind írásbeli, mind szóbeli formában szaktárgyanként és évfolyamonként változó, de erős megkötést jelent a gimnázium vizsgarendszere (lásd ott). Általános szabály, hogy a nevelőtestület követelményeket támaszt a tanulókkal szemben, e követelmények megvalósulását, ill. a megvalósulás felé vezető feladatokat számon kéri, ellenőrzi és értékeli. A pedagógusok a tanév elején külön is ismertetik a helyi tantervben előírt tananyagot és követelményeket, továbbá az ezek teljesítéséhez szükséges iskolai és otthoni munkát, feladatokat és a beszámoltatás rendszerét.

A gimnázium napi otthoni feladatokat elsősorban gyakorlási céllal ad. A hosszabb és nagyobb elmélyülést kívánó – elsősorban alkotó jellegű – feladatok lehetőség szerint legalább egyhetes határidővel készülnek. A gimnázium tiszteletben tartja mind a diákok és családjaik hétvégi pihenőidejét, ill. iskolai szünidejét, mind a munkaszüneti napként szereplő állami és vallási ünnepeket, ezért ilyenkor a „meghosszabbított” szabadidő terhére az otthoni feladatok mennyisége nem növelhető. Az év végi vizsgákra iskolánk egy-egy tanítás nélküli munkanapot biztosít.

A tanulók értékelése és osztályozása folyamatosan történik. A szaktanárok félévenként és tantárgyanként legalább három érdemjegyet adnak; különböző hónapokra elosztva. A szerzett érdemjegyeket ismertetik és egyéni kérésre indokolják, s az elektronikus osztályozó naplóba a közléstől számított öt munkanapon belül bevezetik. A kisebb terjedelmű dolgozatok szokásos javítási ideje egy, a nagyobbaké két hét. A kijavított és értékelt dolgozatot a szaktanár

véglegesen is visszaadhatja, a szülő kérésére azonban mindenképp át kell adnia. A rendszeres munka és a folyamatos tanulás érdekében a gimnázium nem szabályozza a napi vagy heti lehetséges dolgozatok számát, de elvárja az osztályfőnököktől és a szaktanároktól, hogy figyeljenek az arányosságra. A gimnázium tanárai, nevelői személyes felelősséggel döntenek az osztályozás-értékelés kérdéseiben.

10.) Hagyományaink

- a) méltóságteljes, emelkedettebb töltetű iskolai ünnepélyek és megemlékezések,
- b) Németh László sírjának évenkénti megkoszorúzása; a névadó munkásságának alapos megismertetése,
- c) jelképeink: iskolai zászló, jelvény, címer, sporttrikó, iskolai nyakkendő vagy dízsál, d) őszi diáknap,
- e) tavaszi tanulmányi jellegű iskolanap (Németh László-nap),
- f) a végzősök búcsúztatása: szalagavató bál, ballagás, bankett,
- g) ismert személyiségek meghívása,
- h) tanulmányi kirándulások, külföldi tanulmányutak, cserekapcsolatok,
- i) rendszeres kulturális rendezvények, öntevékeny diákprodukciók,
- j) farsangi bál és más diákönkormányzati szervezésű közösségi programok
- k) tanulói kitüntetések (lásd 9. fejezet B/15.),
- l) belső tanári kitüntetések, jutalmak
  - Rónai Béla-díj
  - Vigil Artium Kitüntetés
  - Nevelőtestületi Kitüntetés

11.) A tankönyvek és segédletek kiválasztásának elvei

A helyi tantervek – javasolt taneszközként – megemlíthetik, általában felsorolhatják mindazon tankönyveket, tankönyvcsaládokat, segédkönyveket, további segédleteket, technikai eszközöket és berendezéseket, amelyek jelenleg lehetővé teszik a tantárgyi programok elkezdését, végrehajtását. Ezek megváltoztatásáról – a jogi előírások alapján – az illetékes munkaközösség dönthet a következő tanév előkészítése alapján, a tankönyvrendelet által rögzített határidőig.

A tankönyvrendelés szabályait külön törvényi rendelkezés rögzíti (lásd tankönyvrendelet, tankönyvlista és egyéb kapcsolódó szabályok).

A tankönyvellátás megszervezéséért az igazgató a felelős, munkáját a mindenkor hatályos jogszabályok alapján végzi. A tankönyvrendelés elkészítéséért és a terjesztővel történő kapcsolattartásért a megbízott munkatárs a felelős. A tankönyvterjesztést megállapodás alapján végzi, amely tevékenységéért díjazást kap.

A tankönyvek egy részét könyvtári kölcsönzés formájában biztosítja az iskola. A tankönyvek kölcsönzésének szabályai azonosak a könyvtár házirendjében megfogalmazottakkal. A tanulók az iskolától kapott tankönyv használatára az adott tanév végéig, illetve addig jogosultak, ameddig a tanulói jogviszonyuk iskolánkban fennáll. A tanulói jogviszony tanév közbeni megszűnésekor, illetve tanév végén a kapott tankönyveket vissza kell adni a könyvtárnak. Az igényelt tankönyvcsomagból visszaadandó tankönyveket a tanév elején, belső igazgatói rendelkezés – az érettségire és az év végi vizsgákra való felkészülés szem előtt tartásával – szabályozza. A vissza nem adott, vagy megrongálódott tankönyvek pótlása végett a szülő anyagi felelőséggel tartozik. A tankönyvek kiválasztásakor a folytonosságra, a szakmai színvonalra és a kerettantervi megfelelésre kiemelten figyel az adott munkaközösség. A nem tartós tankönyveket (pl. munkatankönyvek, nyelvkönyvek stb.) igazgatói szabályzat rögzíti, ezt a tankönyvosztáskor valamennyi tanuló megkapja.

A taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket részesítjük előnyben, amelyek több tanéven át használhatók, és árban is elfogadhatók. A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszközöket az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vesszük igénybe.

12.) Választható tantárgyak és foglalkozások – pedagógusválasztás A

pedagógusválasztás szabályai:

A fakultációs és szakköri foglalkozások esetében a foglalkozást tartó pedagógus kiválasztása a pedagóguslétszám és a kötelező óraszám, valamint az arányos munkamegosztás elvét szem előtt tartva, a munkaközösségi javaslatokat figyelembe véve történik.

A tanulónak a pedagógus megválasztására akkor van lehetősége, ha azonos tantárgyból, azonos céllal minimum két csoport indul, és választásának következtében nem áll elő órarendi ütközés kötelező óráival.

Szabadon választható tárgyak – fakultációs órák:

Az iskolában a tanulók által szabadon választható órák elsősorban az emelt szintű érettségikre történő felkészítést, továbbá egy-egy szakterületen történő komolyabb elmélyülés lehetőségét szolgálják.

A tanulók minden év április végéig írásban jelentkezhetnek az intézmény által meghirdetett fakultációkra. A következő tanévtől a csoport munkájában való részvételük kötelező, az órákról való esetleges mulasztásaikat – a kötelező tanítási órákkal azonos módon – igazolniuk kell, teljesítményüket osztályzatokkal értékeljük. A tagozatos órákat a tantárgy neve és a megemelt és a bizonyítványban feltüntetett óraszámok egyértelműen azonosítják. A tanuló a tanév folyamán egy alkalommal, indokolt esetben, legkésőbb szeptember 30-ig bezárólag, írásban beadott kérelemmel módosíthatja választását. A tanév megkezdése (tantárgyfelosztás véglegesítése) után csak akkor állhat el a fakultáción való részvétel szándékától, amennyiben azt a csoport létszáma lehetővé teszi és rendelkezik igazgatói engedéllyel. Kötelező érettségi tárgyak (magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika) választhatóságának lehetőségét kötelező megteremteni. Minden az iskolában tanított tantárgy választható, azzal a megkötéssel, hogy csak abban az esetben indul a fakultáció, amennyiben a feltételek adottak (létszám, tanár, órakeret). Iskolánkban a választható fakultációs órák listája az igazgatóság által készített igényfelmérés alapján készül.

Hit és erkölcsstan tantárgy oktatásának megszervezése:

Iskolánkban az 5-8. évfolyamon etika/hit- és erkölcsstan tantárgyat tanítunk a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet alapján egyházi jogi személyek bevonásával.

Beiratkozáskor a szülő írásban nyilatkozik arról, hogy az etikaoktatást vagy valamely, a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését vállaló egyházi jogi személy által szervezett oktatást igényli a gyermeke számára. A választás egy évre szól és tanév közben nem módosítható.

A hit- és erkölcsstan oktatás megszervezésében az iskola a fenti rendelet szabályai szerint az egyházi jogi személyekkel együttműködik.

Szabadon választható egyéb foglalkozások:

A fakultációkon felül megmaradó – a tantárgyfelosztásban szabadon felhasználható (és így a tanulók által választható) órakeretet egyéni foglalkozás keretében korrepetálásokra, szakköri, és önképzőköri foglalkozások szervezésére és a kiemelten fontos tehetséggondozásra fordítjuk.

13.) A mindennapos testnevelés, testmozgás megszervezése

A mindennapos testnevelésnek iskolánkban 1989 óta hagyománya van. Ettől az évtől kezdődően a testnevelés tantárgy tanterve alapján – az 5-6. évfolyam részére – mindennapos testnevelés folyt. Jogszabályi változás miatt a gimnázium a mindennapos testnevelést valamennyi évfolyamon, 2012. szeptember 1-jétől a 2011. évi CXCV. törvény 27.§-a és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 141-142.§-a alapján szervezi meg.

14.) Választott kerettantervek

Hatályosság 2024. szeptember 1-jétől:

- kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára: NAT 2020-ra épülő óraszámok és helyi tantervek (lásd alábbi táblázatot és a II. fejezetet)
- kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyamára: NAT 2020-ra épülő óraszámok és helyi tantervek (lásd alábbi táblázatot és a II. fejezetet)

Az előbbieken választott kerettantervek fajtái és óraszámai az egyes tantárgyak helyi tanterveit részletező leírásban is olvashatók, illetve részletesen olvashatók a Hivatal honlapján.

A tantárgyak pontos megnevezése és óraszámja az óraterveket tartalmazó táblázatban található.

Az óratervi struktúrában szabadon felhasználható órákat elsősorban az érettségi tantárgyakra fordítjuk. A 2020-as NAT-hoz ajánlott tartalmi szabályozókat külön nem készítették a nyolcosztályos gimnáziumoknak, így „Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára és a „Kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyamára” alapján a helyi tanterveinket felülvizsgáltuk, a szükséges változtatásokat elvégeztük. A helyi tantervek (NAT2020) tartalmazzák az érettségire bocsáthatóság feltételeit. A pedagógiai program II. fejezetének (helyi tantervek) „Érettségi szabályok változása miatti átmeneti rendelkezések” alpontban az érettségivel kapcsolatos szabályozások megtalálhatók.

Tantárgyi struktúra és óraszámok

(Kötelező tantárgyak és óraszámok az 5–12. évfolyamon a NAT2020 alapján)

Az 5-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai a 2020/21-es tanévtől				
Heti óraszám/évfolyam	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	3
Matematika	4	4	3	3
Latin nyelv			2	2
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Hon- és népismeret		1		
Etika/hit és erkölcsan	1	1	1	1
Természettudomány	3	2		
Kémia			1	2
Fizika			1	2
Biológia			2	1
Földrajz			2	1
Első élő idegen nyelv	3	3	3	3
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház		1		
Technika és tervezés	1	1	1	
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1
NAT kötelező alapóraszám (minimális)	27	26	28	28
NAT szabadon tervezhető óra	1	2	2	2
Összes tervezett óraszám NÁLUNK	28	28	30	30
NAT maximális órakeret	28	28	30	30

Az 9-12. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai a 2020/21-es tanévben 5. évfolyam részére felmenő rendszerben

Heti óraszám/évfolyam	9.	10.	11. alap	vagy (fakt)#	12. alap	vagy (fakt)#
Magyar nyelv és irodalom	3	4	5	7	5	7
Matematika	3	4	4	6	4	6
Történelem	3	2	3	5	4	6
Állampolgári ismeretek					1	
Természettudomány			2			
Kémia	2	2		3		3
Fizika	2	3		3		3
Biológia	3	2		3		3
Földrajz	2	1		3		2
Első élő idegen nyelv	3	3	3		3	
Második idegen nyelv	3	4	4	5	4	5
Művészetek**			1	3		2
Ének-zene	1	1				
Vizuális kultúra	1	1				
Mozgóképkultúra és médiaismeret					1	
Digitális kultúra	2	1	2	4		2
Testnevelés	5	5	5		5	
Képességfejlesztés						
Kötött célú órakeret (11-12. évf. 4-4 óra: 11. évf.: (2 óra fakt + 1 magyar + 1 matek) 12. évf.: (2 óra fakt+1 magyar+1 töri)			2		2	
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1		1	
NAT kötelező alapóraszám (minimális)	32	32	30		29	
Szabodon tervezhető óra	2	2	4		5	
Összesített óraszám NÁLUNK	34	34	30/32 ***	31-34	29****	31-34
NAT Maximális órakeret	34	34	34		34	

- # A 11-12. évfolyamon minimum egy fakultáció felvétele kötelező az érettségi tantárgyak közül.
- ** Művészetek tanulási terület (ének-zene, dráma és színház, vizuális kultúra, mozgóképkultúra és médiaismeret)
- ***11. évf. alap óraszám természettudománnyal 32, tagozattal 33-34 - ****11. évf. alap óraszám természettudomány nélkül 30, tagozattal 31-34 - és a 12. óraszámát is át kell gondolni, mert szerintem nem jó! - **** Óraszám egy darab kétórás tagozattal

Emelt szintű érettségire felkészítő fakultációt magyar nyelv és irodalom, második idegen nyelv, matematika, történelem, fizika, földrajz, kémia és biológia tantárgyakból tartunk, de szükség esetén más tantárgyak esetében is szervezhető fakultáció (pl. digitális kultúra). A korábbiak értelmében, a fakultációs óraszámokon felül megmaradó – a tantárgyfelosztásban szabadon felhasználható – órakeretet a tanulók által választható órákra, szakköri és tehetséggondozó foglalkozásokra fordítjuk.

15.) Középszintű érettségi vizsga követelményei

Középszintű érettségi valamennyi, az intézményben tanított és osztályzattal értékelt tantárgyból tehető. A vizsgára jelentkezés feltétele a gimnáziumi tantervi követelmények teljesítése. A közép- és emelt szintű érettségi tantárgyi követelményeit valamennyi érettségi tantárgyból a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény határozza meg:

„6. § (1a) Az érettségi vizsga részletes vizsgakövetelményeit a köznevelésért felelős miniszter az iskolák által kötelezően alkalmazandó hivatalos kiadványként a Kormány által a köznevelésért felelős miniszter köznevelési feladatkörébe tartozó egyes feladatainak ellátására kijelölt szerv (a továbbiakban: hivatal) honlapján teszi közzé. Az érettségi vizsga részletes vizsgakövetelményei a honlapról nem távolíthatók el, archiválásukra az elektronikus archiválásról szóló jogszabály rendelkezéseit kell alkalmazni. Az érettségi vizsga közzétett részletes vizsgakövetelményeit a köznevelésért felelős miniszter minősített elektronikus aláírásával és olyan szolgáltató által kiadott időbélyegzővel kell ellátni, amely e szolgáltatást minősített szolgáltatóként nyújtja. Az érettségi vizsga részletes vizsgakövetelményeiben a közzététel időpontját és az alkalmazás kezdő dátumát fel kell tüntetni. A közzététel időpontja nem lehet korábbi, mint az időbélyegzőben szereplő naptári nap. Az érettségi vizsga részletes vizsgakövetelményei normatív rendelkezést nem tartalmazhatnak és azok tartalma jogszabállyal és közjogi szervezetszabályozó eszközzel nem lehet ellentétes." Közismereti érettségi vizsgatárgyak 2024. május-júniusi vizsgaidőszaktól érvényes vizsgakövetelményei (2020-as Nat-ra épülő vizsgakövetelmények)

Lásd: az OH által mindenkor közzétett információkat

Magyar nyelv és irodalom érettségi vizsga általános követelményei:

A vizsga formája:

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

A magyar nyelv és irodalom érettségi vizsga célja:

A vizsgakövetelményekben a vizsga mindkét szintjén meghatározó szerepet töltenek be a szövegértés, az írásbeli és szóbeli szövegalkotás képességei és tevékenységei. Hangsúlyosak azok a szövegfeldolgozási, elemzési és értelmezési szempontok, nyelvi és irodalmi ismeretek,

amelyek a magyar és az európai kulturális hagyomány mellett a jelen világának, a jelen kultúrájának megértéséhez elengedhetetlenek, amelyek szükségesek az önálló tájékozódáshoz, az ítélőképességhez, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények megéléséhez és kifejezéséhez. A magyar nyelv és irodalom érettségi vizsgája olyan kitüntetett alkalom, amely lehetővé teszi a vizsgázó nyelvi kultúrájának és irodalmi műveltségének minősítését és értékelését.

Történelem érettségi vizsga általános követelményei:

A vizsga formája:

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

A történelem érettségi vizsga célja:

A vizsga azt hivatott megállapítani, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a történeti gondolkodásmód kialakulásához szükséges alapokkal;
- birtokában van-e az alapvető történelmi tényeknek (időpontok, személyek stb.);
- tudja-e használni a történelmi fogalmakat, a szaknyelvet;
- képes-e ismereteit szóban és írásban előadni;
- elsajátította-e azokat a képességeket és ismereteket, amelyekkel a történelmi eseményeket és jelenségeket értelmezni tudja;
- képes-e a történelmi forrásokat – legyenek akár eredeti források, akár a múltról szóló feldolgozások – vizsgálni és elemezni, a múlt emberének életét reálisan elképzelni;
- fel tudja-e használni történeti ismereteit arra, hogy a jelenkor társadalmi jelenségeit értelmezze;
- képes-e az érvekkel alátámasztott, árnyalt és tényszerű történelmi értékeléseket előnyben részesíteni a leegyszerűsítő véleményekkel szemben.

A követelményekben

- hangsúlyosan szerepelnek a képesség jellegű követelmények, valamint azok az elemzési szempontok és ismeretek, amelyek a jelen világának megértéséhez szükségesek;
- nagy figyelmet kapnak a társadalmi, gazdasági és kulturális folyamatok, illetve azok a készségek és ismeretek, amelyek az egyes korszakok komplex, életszerű bemutatásához szükségesek;
- fontos szerep jut a politika- és eseménytörténet mellett a társadalom-, a gazdaság-, a művelődés- és mentalitástörténetnek, valamint a társadalmi, az állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismereteknek.

A középszintű vizsga a jelöltektől az egyszerűbb ismeretszerzési eljárásokat, kifejezőképességeket, a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáit, valamint a történelmi ítéletalkotás készségének meglétét várja el.

Matematika érettségi vizsga általános követelményei:

A vizsga formája:

Középszinten: írásbeli.

A matematika érettségi vizsga célja:

A matematika érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- tud-e logikusan gondolkodni, rendelkezik-e megfelelő matematikai probléma- és feladatmegoldó, valamint absztrakciós, analízáló és szintetizáló képességgel;
- tud-e állításokat, egyszerűbb gondolatmenetű bizonyításokat szabatosan megfogalmazni, áttekinthető formában leírni;
- elsajátította-e a mindennapi életben használatos számolási technikákat, rendelkezik-e biztos becslési képességgel, az önellenőrzés igényével;
- képes-e statisztikai gondolatok megértésére, intelligens felhasználására, a függvény- vagy függvényszerű kapcsolatok felismerésére és értékelésére;
- képes-e a leírt síkbeli és térbeli szituációk elképzelésére, tud-e ezekhez ábrát készíteni, és ennek segítségével az adott konstrukcióban gondolkodni, számolni;
- képes-e a tanult ismereteket más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatokban alkotó módon alkalmazni;
- képes-e hétköznapi szövegben rejlő matematikai problémákat észrevenni, egy-egy gyakorlati kérdés megoldásához matematikai modellt alkotni, különböző problémamegoldó stratégiákat alkalmazni;
- képes-e a különböző matematikai segédeszközök (függvénytáblázat, zsebszámológép) célszerű alkalmazására; a mindenkor tárgyi feltételek függvényében, azokkal szinkronban a matematikai eszközökkel való problémamegoldásban a programozható számológép, a grafikus kalkulátor és a számítógép használata fokozatosan követelménnyé válhat.

Élő idegen nyelv érettségi vizsga általános követelményei:

A vizsga formája:

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Az idegen nyelv érettségi vizsga célja:

Az idegen nyelvi érettségi vizsga célja a kommunikatív nyelvtudás mérése, azaz annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e valós kommunikációs céljait megvalósítani.

Az idegen nyelvi érettségi vizsga a nyelvoktatás céljai közül (pragmatikus, kognitív, személyiségfejlesztő célok) csak a pragmatikus cél megvalósulását méri, vagyis azt, hogy a vizsgázó rendelkezik-e a kommunikatív kompetencia meghatározott szintjével. Bár nagyon fontos, hogy a tanulók a tanítási folyamat során ismereteket szerezzenek a világról, a nyelvről és a célkultúrákról, ezeket az ismereteket az idegen nyelvi érettségi vizsga közvetlen módon nem méri. Ezek az ismeretek azonban megjelennek a vizsgafeladatokban használt autentikus anyagokban.

A vizsga mindkét szinten a négy nyelvi alapkészséget: az olvasott szöveg értését, a hallott szöveg értését, a beszédkészséget és íráskészséget, valamint a nyelvhelyességet méri. A kommunikatív készségek alkalmazásához a nyelvhasználónak rendelkeznie kell megfelelő mennyiségű szókinccsel, és ismernie kell a nyelv struktúráját is. Ezért a nyelvtani és lexikai kompetenciát mindkét szinten külön vizsgarész keretében is mérik. A vizsga egynyelvű, azaz közvetítési készséget nem mér.

Az idegen nyelvi érettségi vizsga szintmeghatározásai igazodnak az Európa Tanács skálájához. A vizsga középszintje a B1, az emelt szint pedig a B2 szintnek felel meg. A középszintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e a fontosabb információkat megérteni olyan olvasott és hallott, köznapi, egyszerű, eredeti idegen nyelvű

szövegekben, amelyek gyakori élethelyzetekhez kapcsolódnak (pl. iskola, szabadidő, munka). A vizsga azt is méri, hogy vizsgázó tud-e kommunikálni hétköznapi helyzetekben, és tud-e egyszerű, összefüggő szöveget alkotni olyan témákban, amelyeket ismer, vagy amelyek az érdeklődési körébe tartoznak.

Fizika érettségi vizsga általános követelményei:

A vizsga formája:

Középszinten: írásbeli és szóbeli. A

fizika érettségi vizsga célja:

A középszintű fizika érettségi alapvetően olyan vizsga, ami a fizika tantárgy elsajátítása során szerzett műveltséget kéri számon, és mint ilyen, nem elsődlegesen a szakirányú természettudományos felsőoktatás igényeit hivatott kiszolgálni, és nem elsősorban az összetett számítási feladatok megoldására helyezi a hangsúlyt. Célja azok számára vizsgalehetőséget nyújtani, akikhez közel áll a természettudományos gondolkodás, akik kíváncsiak arra, hogy a környezetünkben található eszközök, megfigyelhető folyamatok hogyan értelmezhetők, írhatók le a fizika eszköztudásával, de nem feltétlenül műszaki vagy fizikusi pályát választanak. A középszintű érettségi feladataiban különös hangsúlyt nyernek az általános természettudományos kompetenciák. A vizsgált problémák a feladat típusától függetlenül elsősorban kontextusban, a napi élethez kötődően jelennek meg. A vizsga széleskörű ismeretrendszerre épül, amely a vizsgaleírásban szereplő elvárt ismereteken túl olyan új ismeretek feldolgozását is elvárja, amelyeket a vizsga feladatai explicit módon tartalmaznak. A tanulói teljesítményt az érettségi vizsgaleírás általános követelményeiben rögzített kompetenciákkal összhangban ezen új információk megértése, értelmezése, kezelése jelenti.

- Továbbá a középszintű fizika érettségi vizsga célja annak megállapítása is, hogy a vizsgázó
- rendelkezik-e a köznapi műveltség részét képező fizikai ismeretekkel;
  - képes-e ismereteit a mindennapokban tapasztalt jelenségekkel, a technikai eszközök működésével összekapcsolni;
  - képes-e megérteni a hétköznapi életben használt eszközök működését;
  - ismeri-e a természettudományos gondolkodás, a természettudományok művelése során egyetemessé fejlődött megismerési módszerek alapvető sajátosságait;
  - képes-e az alapmennyiségek mérésére, a mért adatokból egyszerű számításokkal meghatározható további mennyiségek értékeire következtetni;
  - képes-e egyszerűen lefolytatható fizikai kísérletet elvégezni, valamint a kísérleti tapasztalatokat kiértékelni, grafikont elemezni;
  - rendelkezik-e a mértékekkel, mértékrendszerekkel, mennyiségekkel összefüggő gyakorlatias látásmóddal és arányérzéssel;
  - képes-e a tananyag által közvetített műveltségi anyag alapvető fontosságú tényeit és az ezekből következő alaptörvényeket, összefüggéseket szabatosan kifejezni;
  - megérti-e a napjainkban felmerülő, fizikai ismereteket is igénylő problémák lényegét; - ismeri-e a fizikatörténet legfontosabb eseményeit és személyiségeit, a tananyag által közvetített legjelentősebb kultúrtörténeti vonatkozásokat;
  - képes-e a környezetvédelemmel és természetvédelemmel összefüggő egyszerűbb problémák felismerésére és megértésére;

- képes-e a környezettudatossággal és energiahatékonysággal összefüggő egyszerűbb problémák megértésére, és a lehetséges megoldási lehetőségek mérlegelésére.

Kémia érettségi vizsga általános követelményei:

A vizsga formája:

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

A kémia érettségi vizsga célja:

A középszintű érettségi vizsgán elsősorban a megismert elemek és vegyületek tulajdonságait kell értelmeznie, illetve kísérletekkel igazolnia a vizsgázónak. Ehhez szükség van a kizárólag általános iskolában tanult anyagrészek szintézisére, a középiskolában tanult ismeretek alapján történő újraértelmezésére.

A középszintű vizsga hivatott mérni, hogy a vizsgázó

- képes-e ismereteit szóban és írásban előadni;
- rendelkezik-e a természettudományos gondolkodás alapjaival;
- ismeri-e a természettudományos megismerési módszereket;
- ismeri-e a kémiatudomány legfontosabb történeti vonatkozásait;
- ismeri-e az alapvető kémiai fogalmakat és összefüggéseket;
- tudja-e értelmezni a megismert anyagok tulajdonságait és változásait;
- képes-e egyszerű kémiai számításokat elvégezni;
- képes-e egyszerű kémiai kísérleteket elvégezni, megtervezni, illetve értelmezni;
- képes-e munkájához kiválasztani és használni táblázatok adatait;
- ismeri-e a kémiai elveken és módszereken alapuló környezetvédelem legfontosabb összefüggéseit;
- kémiai ismeretei alkalmasak-e korszerű ökológiai világkép kialakulásához.

Biológia érettségi vizsga általános követelményei:

A vizsga formája:

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

A biológia érettségi vizsga célja:

A biológia érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- ismeri-e a vizsgálati módszereket (eszközök, eljárások, elméleti háttér), az egyes módszerek korlátait, problémáit;
- képes-e egyszerű biológiai vizsgálatokat elvégezni, ezeket értelmezni, értékelni;
- érti-e az alapfogalmakat, ismeri-e történeti kialakulásukat, mai értelmezésüket;
- képes-e megkülönböztetni a tudományosan megalapozott, de egymással esetleg ellentétes hipotéziseket, különösen az etikailag is fontos kérdésekben;
- felismeri-e a betegségekre, diszharmonikus állapotokra utaló tüneteket, ismeri-e a megelőzés és az egészséges életmód szabályait;
- ismeri-e a természet- és környezetvédelem alapvető problémáit és azok lehetséges megoldási módjait;
- képes-e véleményét kifejteni, alátámasztani, érvelni mellette.

A középszintű követelmények a gyakorlathoz közelebb álló, kevésbé elvont, és mennyiségében is kisebb ismeretkört tartalmaznak.

Földrajz érettségi vizsga általános követelményei:

A vizsga formája:

Középszinten: írásbeli és szóbeli. A

földrajz érettségi vizsga célja:

Az érettségi vizsgán a vizsgázónak a földrajzi-környezeti ismereteiről, valamint az alábbi földrajzzal kapcsolatos kompetenciák – adott vizsgaszintnek megfelelő – elsajátításáról kell számot adnia:

- földrajzi-környezeti ismeretek alkalmazása a mindennapokban tapasztalható természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jelenségek, folyamatok magyarázatában, értelmezésében;
- különböző fajtájú térképeken, műholdfelvételeken közölt információk olvasása, értelmezése;
- kontúrtérképes feladatok megoldása;
- egyszerű gyakorlati és alapvető számítási feladatok elvégzése, az eredmények értelmezése;
- földrajzi-környezeti tartalmú információkkal kapcsolatos egyszerű vázlatrajzok, folyamatábrák, keresztmetszeti rajzok és térképvázlatok készítése;
- szövegalkotás és szövegértés földrajzi tartalmú témákhoz kapcsolódóan;
- az ismeretanyag belső összefüggéseinek felismerése, több témakör ismeretanyagának logikai összekapcsolását igénylő, összetett feladatok megoldása;
- földrajzi-környezeti tartalmú információhordozók használata, információk feldolgozása, értelmezése és etikus felhasználása;
- földrajzi-környezeti szemlélet- és gondolkodásmód alkalmazása problémafeladatok megoldása, szóbeli és írásbeli témakifejtések során.

A földrajz érettségi vizsgakövetelmény tartalmazza az általános iskolai regionális földrajz tananyagot is. A vizsga sikeres teljesítéséhez szükség van az általános iskolában tanultak szintézisére, a középiskolában elsajátított ismeretek alapján történő újraértelmezésére.

A részletes vizsgakövetelmények, a vizsgakövetelményekhez kapcsolódó általános és egyedi fogalmak jegyzéke, illetve a vizsgakövetelményekhez kapcsolódó topográfiai fogalmak jegyzéke az Oktatási Hivatal honlapján érhető el. **Vizuális kultúra** érettségi vizsga általános követelményei:

A vizsga formája:

Középszinten: írásbeli és gyakorlati.

A vizuális kultúra vizsga célja:

A tantárgy jellegéből következik, hogy a vizuális alkotás és a vizuális befogadás egyazon tanulási folyamat része, de

– mint különbözően fejleszthető képességrendszerrel szemben támasztott követelmény – elkülönülve jelenik meg a követelményrendszerben.

Mindkét fő kompetenciaterület esetében, mind az ismeret jellegű tudáselemek megjelenése, mind azok készségszintű alkalmazása eltérően kap hangsúlyt a két vizsgaszinten. Az emelt szintű követelmény a középszinthez képest tartalmában – az ismeretek mennyiségében – nem bővül jelentősen, arányosan változik azonban a készségek, képességek alkalmazásának szintje tekintetében. Ennek értelmében az emelt szintű vizsga során lényegesen fontosabb szerepet kap az elsajátított ismeretek önálló alkalmazása, az összefüggések felismerése, a problémamegoldó gondolkodás, az alkotó képességek és alkotó gondolkodás alkalmazása.

A vizuális kultúra érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e - a vizuális jelenségek megfigyelésére, széles körű elemző vizsgálatára, esztétikai, kommunikációs szempontok szerinti megítélésére;

- a vizuális nyelv elemeinek megfelelő használatára az alkotó tevékenység során, valamint ezek ismeretében vizuális alkotások elemzésére;
- a tárgyak és vizuálisan értelmezhető jelenségek megjelenítésére és egyéni elképzelések, érzések kifejezésére, különböző eszközökkel;
- a különböző köznapi és művészi vizuális közlésformák sajátos és közös vonásainak alkotó jellegű bemutatására, illetve sokrétű értelmezésére, kritikus megítélésére;
- a képzetekben gazdag vizuális képi látásmód alkalmazására és ennek árnyalt vizuális kifejezésére;
- a köznapi vizuális kommunikáció során értelmezhető vizuális közlések létrehozására, a közlés céljának megfelelő formában és alkalmas technikával;
- a vizuális információk tudatos befogadására, pontos vizuális megfigyelés és megfelelő értelmezés alapján;
- a tárgyak, a köznapi vizuális környezet elemző vizsgálatára, különböző szempontok szerinti megítélésére;
- a környezettudatos gondolkodás fontosságának megértésére és bemutatására;
- időben és térben eltérő korok és kultúrák művészi értékeire vonatkozó ismereteinek bemutatására, értelmezésére, és az ismeretelemek segítségével elemzésre;
- a vizuális megjelenések kultúrák közvetítő szerepének megértésére és bemutatására;
- megfelelő szintű pszichomotorikus és technikai készségek használatára;
- leíró, értelmező, elemző munkája során a megfelelő vizuális és textuális közlésformák kiválasztására;
- a vizuális kultúrához kapcsolódó fogalmak, szakkifejezések helyes használatára;
- önálló döntéseken alapuló alkotó gondolkodásra és alkotói magatartás bemutatására;
- vizuálisan feldolgozható problémahelyzetben kreatív megoldások bemutatására.

Digitális kultúra érettségi vizsga általános követelményei:

A vizsga formája:

Középszinten: gyakorlati és szóbeli.

Az informatika érettségi vizsga célja:

Az informatika érettségi vizsga célja, hogy a vizsgázó bizonyítsa az általános műveltség részét képező informatikai ismeretek elsajátításának mértékét.

A digitális kultúra érettségi vizsgát 2022. január 1-jétől lehet tenni, a nyolcosztályos gimnáziumi képzés keretében 2024. júniusában jelent meg választható tantárgyként az érettségien. A vizsga részletes leírása közép- és emelt szinten megtalálható OH oldalán.

Testnevelés érettségi vizsga általános követelményei:

A vizsga formája:

Középszinten: szóbeli és gyakorlati.

A testnevelés érettségi vizsga célja:

A tárgy jellegéből következik, hogy a testkultúra értékeinek felismerésével és elsajátításával, illetve a mozgások megjelenítésével és teljesítményszintjével kapcsolatos követelmények külön kompetenciaként jelennek meg a követelményekben. A tanult sportági csoportok és a testkultúra különböző területei külön témaköröket fednek le.

A testnevelés érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e az iskolai testnevelésben tanult sportágak technikájának teljesítményhez kötött bemutatására;
- rendelkezik-e a testi képességekhez kapcsolódó ismeretek alkotó felhasználásával; - képes-e az egészséges életmódhoz kapcsolódó ismeretek felhasználására és átadására; - rendelkezik-e az egyéni és társasjátékok, sporttevékenységek szervezéséhez szükséges ismeretekkel, képes-e ezek átadására és bemutatására;
- képes-e a mozgás-kommunikáció alkalmazására. Célja továbbá annak megállapítása, hogy a vizsgázó
- értelmezni tudja-e a kultúra és a testkultúra kapcsolatrendszerét és a biológiai fejlődéssel összhangban a mozgásigény és mozgásszükséglet alakulását;
- ismeri-e az önálló testedzés elméleti és gyakorlati alapjait;
- ismeri-e a testi képességek és a mozgásműveltség sokoldalú fejlesztésének lehetőségeit; - tudja-e értelmezni a testi és lelki egészség megőrzésére vonatkozó lehetőségeket, a higiénés szokások jelentőségét;
- ismeri-e a magyar sportsikereket és tudja-e értelmezni az olimpiai eszmét.

Ének-zene érettségi vizsga általános követelményei:

A vizsga formája:

Középszinten: gyakorlati/szóbeli és írásbeli.

Az ének-zene érettségi vizsga célja:

A középszintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e jól artikuláltan, tisztán intonálva, zeneileg formáltan énekelni;
- tudja-e kottaolvasási ismereteit alkalmazni a lapról olvasáskor;
- képes-e a tanult zeneművek hallás utáni felismerésére, a zeneszerzők, a műfajok, a korszakok meghatározására;
- ismeri-e a zenetörténeti korok általános jellemzőit;
- tud-e stílusjegyek alapján zenetörténeti korszakokat meghatározni;

- képes-e a társzművészeti (irodalmi, képzőművészeti, építészeti) és történelmi kapcsolódások felvázolására;
  - képes-e dallamátírásra a tanult hangnemekben.
- Az emelt szintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó
- képes-e az esztétikai és előadói szempontoknak megfelelő éneklésre, artikulációra, biztos intonációra, frazeálásra, formálásra;
  - képes-e társas zenélésre, képes-e alkalmazkodni és így élményt nyújtóan énekelni;
  - tudja-e alkalmazni zenei ismereteit a lapról olvasáskor;
  - tud-e tájékozódni a zeneirodalom kiemelkedő alkotásai között;
  - képes-e zeneművek meghallgatása alapján a stílusok, zeneszerzők, művek, műfajok, formák, szerkesztési módok felismerésére, meghatározására;
  - fel tud-e táni összefüggéseket, történelmi kapcsolódásokat, képes-e e társzművészeti kapcsolatok kifejtésére (irodalom, képzőművészet, építészet, tánc, színház); - a műelemzésekben tudja-e tanult ismereteit alkalmazni;
  - képes-e a zenei hallás és íráskészségek megfelelő szintű alkalmazására;
  - képes-e hangközök, hangzatok lejegyzésére, éneklésére és megnevezésére;
  - képes-e diktálás alapján egy- és kétszólamú dallamok lejegyzésére a tanult hangnemekben.

Állampolgári ismeretek

A vizsga formája:

Középszinten: írásbeli (projekt) és szóbeli (tételkifejtés, projektvéde).

Az állampolgári ismeretek érettségi vizsga célja:

A tantárgyi követelmények elsajátítása után a vizsgázónak a saját tapasztalatait tartalmazó projektmunka keretében, illetve annak szóbeli megvédésében, továbbá a tételes szóbeli vizsgafeleletében kell igazolnia tudását. A vizsgázónak ezeken kívül a vizsga során számot kell adnia azokról az általános kompetenciákról is, amelyeknek a fejlesztése a tantárgy tanulása során elengedhetetlen; ilyenek az információszerzés és feldolgozás, a kommunikációs és digitális, valamint a gondolkodás kompetenciái, de – a projekttema vagy a tétel témakörétől függően – ide tartoznak a társas kapcsolati, a kreatív alkotás, önkifejezés, a munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák is.

A nyolcosztályos gimnáziumi képzés keretében 2024. júniusában jelenik meg választható tantárgyként az érettségien. A vizsga részletes leírása és követelményei közép-, és emelt szinten megtalálható OH oldalán.

Természettudomány érettségi vizsga általános követelményei:

A vizsga formája:

Középszinten: írásbeli és szóbeli

A természettudomány vizsga céljai és követelményei

A vizsgázó legyen képes induktív (egyedi tényekből az általános törvényszerűségekre) és deduktív (az általános törvényszerűségekből az egyedi esetre) következtetésre. Mutasson jártasságot az analógiás gondolkodásban (ismerjen fel hasonlóságot egy már ismert helyzet vagy jelenség és az adott új, ismeretlen helyzet között), a valószínűségi és korrelatív

gondolkodásban (a múltbeli események alapján következtessen a jövőbeli események valószínűségére, végezzen kockázatbecslést, ismerjen rizikófaktorokat) és az etikai gondolkodásban (döntések lehetséges következményeinek mérlegelésében). Legyen képes osztályozásra (jellemzők alapján hierarchikus csoportokba sorolásra) és sorképzésre (relációk kezelésére). Rendelkezzen kombinatív képességekkel: legyen képes megadott elemekből, adott feltételek mellett kombinációk létrehozására és vizsgálatára. Legyen jártas az arányossági gondolkodásban (vizsgálja két mennyiség együttes változását: egyenes és fordított arányosság), alakítson át különböző adatmegjelenítési formákat egymásba (adatokat táblázattá, táblázatokat grafikonokká). Legyen jártas adatok, ábrák kiegészítésében, adatsorok, ábrák (köztük diagramok, grafikonok) elemzésében és felhasználásában. Legyen képes a modellekben való gondolkodásra, modellek értelmezésére, az analógiák azonosítására. Ismerjen fel problémákat, keressen megoldást rájuk: találja meg a célhoz vezető nem ismert megoldási utat valós, életszerű helyzetekben. Használja az integrált gondolkodást: alkalmazza az egyik szaktudomány tartalmi elemeit egy másik szaktudomány területén. Használja a szaknyelvet, legyen képes fogalmakat definiálni (a követelményrendszer szerint). Legyen jártas a lényegkiemelésben (ismerje fel, figyelje meg és rögzítse a vizsgálat szempontjából fontos jellemzőket), kapcsolja össze a struktúrákat és funkciókat (következtessen mintázatból annak szerepére). Legyen képes megfigyelések, leírások (dokumentáció) összehasonlítására, egyszerű kísérletek, mérések végrehajtására és eredményeik értelmezésére. Legyen képes hipotézisek, elméletek, modellek, törvények megfogalmazására, vizsgálatára, továbbá téves információk azonosítására. Ismerje és alkalmazza a természettudományos érvelés alapelveit (feltevés megfogalmazása, információk forrásainak felkutatása, jelölése, megbízhatóságuk értékelése, érvek és ellenérvek felsorakoztatása, bizonyítékok elemzése, következtetés levonása). Alkalmazza a mérlegelő gondolkodást (értékelés, döntések megalapozása, magyarázatok megalkotása bizonyítékok, érvek, ellenérvek alapján), elemezzon és használjon fel adatokat bizonyítéknak, cáfolatnak, érvnek. Alkalmazza a természettudományi megismeréssel kapcsolatos ismereteket összetett élethelyzetekben.

16.) A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A képzési rendszerünkbe bekapcsolódó (felvett) kisdíjak összetétele, a tagozatot választók létszáma, továbbá a nevelőtestület összetétele befolyásolja elsősorban azokat a csoportbontásokat, amelyek előre nem tervezhetők. Azt, hogy mely tantárgyak mely évfolyamán alkalmazunk csoportbontást az eldől a megelőző tanév vége felé, amikor az iskolavezetés már elkezdte tervezni a következő tanév tantárgyfelosztását. A döntési mechanizmusban a következő szempontok figyelembevétele szükséges:

- mindenképpen csoportbontásra kerül sor azon tantárgyak azon évfolyamain, ahol a helyi tantervben megfogalmazott célok és az átadandó tananyag mennyisége és minősége ezt indokolja (pl. matematika, digitális kultúra), □ csoportbontásra kerül sor akkor, ha a csoport létszáma – figyelembe véve a tantárgy jellegét – ezt indokolja (pl. idegen nyelvek),
- az órák egy részét csoportbontásban kell tartani bizonyos évfolyamokon a természettudomány, a biológia, a kémia és a fizika tantárgy laboratóriumi helyszínt igénylő gyakorlati foglalkozásainak óráin,

- a felsőbb évfolyamokon (elsősorban 11-12. évfolyam) engedélyezett tagozati rendszer eredményessége, hatékonysága csak csoportbontásban valósítható meg.

A csoportbontásról szóló döntés meghozatalakor az iskola a nemzeti köznevelésről szóló 2012. évi CXCV. törvény 6. mellékletében az egyes osztályokhoz rendelt maximális óraszámra, valamint az iskola összesített óratömegére van tekintettel. A csoportbontások alkalmazása a gimnázium tehetséggondozó tevékenységét segíti.

17.) A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Budapesten több különböző nemzetiséghez tartozó közösség működik. A településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését elsősorban a közösségi nevelés órák keretében szervezett foglalkozásokkal biztosítjuk.

A velünk élő nemzetiségek kultúráját tiszteletben tartjuk. Iskolánk környezetében, Budapest XIII. kerületében sokféle nemzetiség él. Az önkormányzataik által szervezett programokról tanulóinkat lehetőségeinkhez mérten tájékoztatjuk. Kerületünk soknemzetiségű kerületnek vallja magát, hiszen több kisebbségi önkormányzata van. Az önkormányzatok által szervezett programokról tanulóink az önkormányzati honlapon és faliújságon tájékozódhatnak. Iskolánk helyi tantervei nem tartalmaznak nemzetiségi tananyagot.

A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása és megbecsülése nagyon fontos diákjaink számára még akkor is, ha nem nemzetiségi környezetből kerültek tanulóink soraiba. A hazaszeretet érzésének felébresztése, az identitástudat kialakítása és megerősítése a magyarság jövője szempontjából létfontosságú.

18.) A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek – esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai munka

A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségek általában szocializációs zavarok vagy egészségügyi okok miatt alakulnak ki. Tekintettel arra, hogy felvételi rendszerünk nem, illetve alig teszi lehetővé e tulajdonságok észrevételét, a korábban nem diagnosztizált esetek legtöbbször az első tanév végére fedezhetők fel. E gondok enyhítésében – lehetőségeink szerint – az iskola minden tagja részt kell vállaljon:

- a szaktanárok mind a tanórákon, mind az ezen tanulókkal való egyéni foglalkozásokon,
- az osztályfőnökök az iskolai és iskolán kívüli programok során, a szülőkkel való kapcsolat folyamatában, súlyosabb esetekben a pedagógiai szakszolgálatok igénybevételére tett javaslattal,
- a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkával megbízott pedig sajátos tevékenysége kapcsán az előzőekkel együttműködve,
- az érintett tanulók diákközösségei a közös tevékenységek, programok során mindannyian nyújthatnak segítséget egymásnak,

- az iskola alkalmazásában álló pszichológus szakszerű és személyre szabott terápia alkalmazásával segíthet a hozzáforduló tanulóknak, illetve szükség és igény esetén szüleiknek.

Hátrányos helyzetű (HH) tanulók megsegítésének formái

Iskolánkban a hátrányos helyzetű tanulók száma nem éri el az 1%-ot. A hátrányok enyhítését az alábbi tevékenységek szolgálják:

- ✓ a családi mikrokörnyezet feltérképezése, a megfelelő intézkedések megtétele,
- ✓ egyéb környezeti hatások megismerése,
- ✓ igény esetén tanulópár biztosítása,
- ✓ alapítványi támogatás lehetősége nyelvtanuláshoz és egyéb, tanulást segítő programokhoz (tanulmányi kirándulás, színházjegy, külföldi cserekapcsolat, stb.),
- ✓ az iskola létesítményeinek (konditerem, tornaterem, internet, könyvtár) szükség szerint az átlagnál nagyobb mértékű használata,
- ✓ szoros kapcsolat a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal, a Magyar Vöröskereszttel és más társadalmi szervezetekkel, hogy a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek,
- ✓ a továbbtanulással kapcsolatos tudnivalók személyre szabott ismertetése,
- ✓ ösztöndíj pályázatok figyelése és pályázati anyag elkészítésének segítése,
- ✓ tankönyvvásárláshoz a normatív és egyéb (alapítványi) kedvezmények nyújtása a jogszabályi előírások szerint,
- ✓ tartós tankönyvek vásárlása, használatba adása.

Sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók támogatása

Iskolánk alapdokumentuma a kizárólag egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő, hallási fogyatékos (nagyothalló) vagy látási fogyatékos (gyengén látó) tanulók integrált nevelés-oktatását írja elő. A fejlődési zavarok és ebből fakadó tanulási nehézségek diákonként különbözőek, iskolánkban ritkán fordulnak elő, vagy kevésbé súlyosak. Az SNI-s tanulók az iskolai tanórákon kívül az Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által meghatározott egyéni fejlesztésben vesznek részt, amelyet az erre szakosodott intézményben folytatnak vagy utazó gyógypedagógus, logopédus biztosít helyben.

Oktatási intézményünk biztosítja számukra a Pedagógiai Szakszolgálatok bizottságai határozatában szereplő, őket megillető jogokat és eszközöket (időhosszabbítás dolgozatok írásánál, laptop használat, szóbeli felelet írásbeli számonkérés helyett, felmentés az értékelés és minősítés alól bizonyos tantárgyakból) a tanévek során egyaránt és az érettségi vizsgán is.

Tehetség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Németh László által megfogalmazott gondolatok szerint a sokoldalúan képzett embereszmény kimunkálása a kiváló iskolákban, mint szellemi műhelyben lehetséges. Ebből következik, hogy a nyolcosztályos gimnáziumok a tehetséggondozás fő helyszínei.

Célunk tanítványaink kiváló adottságainak felismerése és megfelelő tevékenykedtetéssel tehetségük kibontakoztatása, sokoldalú fejlesztése. Ennek megvalósítása érdekében feladatunk a tehetség, a képességek legszéleskörűbb kibontakoztatása.

Az, hogy iskolánk regisztrált tehetségpont, továbbá az egyes osztályokban tanított tantárgyak felsorolása és óraszámja igazolja, hogy minden osztályunkban – valamilyen irányultsággal – magas szintű képzés folyik. Értelemszerű tehát, hogy a tanulók számukra komoly követelményeket jelentő és sikeres központi felvételi eljárás után kezdhetik meg tanulmányainkat gimnáziumunkban. A felvételi vizsgák, elsősorban a szóbeli vizsga a különféle tehetségek felismerésének első eszközei. A szóbeli meghallgatás során különösen figyelünk a tanuló motiváltságára, nyitott érdeklődésére, meglévő képességeire és kommunikációs készségére. Tanórai keretek között a fakultációs rendszer, a csoportbontások, a differenciált foglalkoztatás szolgálják a tehetségek kibontakoztatását (egyúttal a tanulási nehézségekkel küszködők felzárkóztatását).

Egyéb, a tantárgyfelosztásban tervezett tehetséggondozást segítő tevékenységeink:

- érettségire, felvételire való felkészítés,
- szakkörök, diákkörök,
- versenyekre felkészítő foglalkozások,
- énekkar,
- sportköri foglalkozások.

Ösztönözzük tanulóinkat a – különböző jellegű és szintű – tanulmányi versenyeken való részvételre. Szorgalmazzuk a különböző szakterületeken az önálló kutatómunka végzését, az OKTV, a TUDOK és más tehetséggondozó programok munkájába történő bekapcsolódást, a felkészülést segítjük és támogatjuk.

19.) Az iskolaváltás, a tanulói átvétel szabályai

Iskolánkba a bekerülés - a középiskolai központi felvételi eljárás keretében - a 20/2012. (VIII.31.) EMMI-rendelet 13. szakaszában foglaltak szerint történik. A szabad iskolaválasztás szellemében a tanulónak a szülő kérésére történő átvételéről – a körülmények, az osztály- és csoportlétszámok, valamint a tanuló eddigi és az esetleges különbözeti vizsgán elért eredményei, valamint a leendő osztályfőnök véleménye alapján – az igazgató dönt.

A nyolcosztályos képzés jellegéből adódóan az iskola életébe történő bekapcsolódás mindenre kiterjedő megbeszélés után, csak átvételi (különbözeti) vizsga, meghallgatás után, annak eredményessége esetén lehetséges

Magasabb évfolyamra, illetve tanév közben akkor veszünk fel tanulót, ha az adott évfolyamon van szabad férőhelyünk. Csak olyan tanulót veszünk fel ezekre a helyekre, akinek szülője írásbeli kérelmet nyújt be az iskola igazgatójához, aki előző iskolájában elért eredményeit bizonyítvány fénymásolatával a kérelem benyújtásakor igazolja, aki a fenti különbözeti eljárás során tanúbizonyyságot tesz arról, hogy vélhetően teljesíteni tudja az iskola

által felállított elvárásokat. A képzés utolsó szakaszában – a képzés egyedi sajátosságai miatt – az átvételt általában nem támogatjuk.

20.) A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.

Gimnáziumunkban az alábbi tanulmányok alatti belső vizsgákat szervezzük: -

- év végi vizsga,
- osztályozóvizsga,
- pótló vizsga, - javítóvizsga,
- különbözeti vizsga.

A nyolcosztályos gimnáziumi képzésünk '89 óta alkalmaz egy belső vizsgarendszert, amely meghatározza, hogy mely évfolyamon milyen tantárgyból kell **év végi vizsgát** tenni. Az év végi vizsga kettős céllal működik. Egyrészt lezár egy több tanéven átnyúló tantárgyi fejezetet, másrészt vizsgaszituáció rendszeres átélésére készíti a tanulókat, így felkészítve őket az érettségire való szereplésre. A vizsgával kapcsolatos tartalmi és formai elemeket a munkaközösségek minden tanévben a munkatervben meghatározott határidőig kihirdetik. A vizsgák elsősorban szóbeli vizsgák és lebonyolításuk hasonlít az érettségi szóbeli vizsgáira. A diákok felkészülését a munkatervben rögzített tanítás nélküli munkanappal segítjük. A vizsga nyilvános. A vizsgajegy részét képezi a tantárgy év végi értékelésének.

Osztályozóvizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és az év végi osztályzat megállapításához, ha

- a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve (egyéni tanrendbe besorolt tanuló),
- egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, az előírtnál rövidebb idő alatt szeretne eleget tenni,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, s emiatt nem osztályozható, a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, s emiatt nem osztályozható, a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.
- előrehozott érettségire történő jelentkezés esetén, amennyiben még nem fejezte be a tantervi követelmény teljesítését az adott tantárgyból.

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkészik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.

Különbözeti vizsgát tehet a tanuló - másik osztályba történő áthelyezés esetén, - fakultációs csoporthoz történő csatlakozáskor.

A belső vizsgák követelményeit és vizsgaformáját az iskola helyi tantervében (a kerettantervben) szereplő követelmények alapján a nevelőtestület szakmai munkaközösségei, illetve – amelyik tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok állapítják meg. A tanulmányok alatti vizsgákon írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket kell tenniük a tanulóknak. A vizsgaforma a legtöbb esetben szóbeli.

A javító- és pótlóvizsgára történő jelentkezést megelőző szaktanári feladatok

A szaktanárok összeállítják a vizsgára utasított/jelentkezett tanulóik számára a tantárgyi témaköröket, melyek tartalmát az évfolyam tantervi követelményei határoznak meg. Az összeállított témaköröket aláírásukkal ellátva, valamint a vizsgára utasított/jelentkezett tanulóik nevét feltüntetve leadják az iskolatitkárságon az év végi bizonyítványosztás időpontjáig. Amennyiben a vizsgatantárgynak van írásbeli része is, úgy a szaktanárok az írásbeli vizsga tesztjét, kérdéseit, amelynek megoldási időtartama maximálisan 40 perc, kötelesek leadni az iskolatitkárnak a vizsgát megelőző napon.

Jelentkezés a javító- és pótlóvizsgára

A vizsgára az év végi bizonyítványosztást követő három munkanapon belül a tanuló az iskolatitkárságon bizonyítványa leadásával köteles jelentkezni.

A vizsgára történő jelentkezéskor az iskolatitkárságon a tanuló átveszi a vizsga témaköreit, valamint a vizsga pontos időpontjáról szóló értesítést, melynek átvételét aláírásával igazolja az átvételi elismervényen. Amennyiben ez a folyamat a tanuló, vagy megbízottja akadályoztatása esetén nem valósul meg, úgy az iskola tértivevényes értesítés útján tudatja a bizonyítvány következő leadási időpontjáról, valamint a vizsga időpontjáról és tartalmáról.

Előrehozott érettségi vizsgához szükséges osztályozóvizsga

Az a tanuló, aki 10. vagy 11. osztályban előrehozott nyelvi érettségét kíván tenni, annak osztályozóvizsgát kell tennie azon tanévek tananyagából, amelyekben a tantervi kötelezettségeit nem teljesítette az érettségi vizsga megkezdése előtt.

A tanulmányok alatti vizsgák vizsgabizottsága

A vizsga bizottsága három főből áll, tagjai a vizsga tárgyának megfelelően – amennyiben lehetséges – szakos kollégák, vizsgáztatási feladatukkal az igazgató bízta meg őket.

Az igazgató kijelöli a vizsgabizottság elnökét, aki felelősséggel tartozik a vizsgáztatás törvényességének betartásáért és betartatásáért, valamint a vizsgáztatás dokumentációjáért. A vizsgabizottság elnöke köteles vezetni a vizsga jegyzőkönyvét, melyet aláírásával a vizsga lezárásaként hitelesít, a vizsgabizottság minden tagjával aláírat, s a vizsgajegyzőkönyvet –

valamint a vizsgák írásbeli tanulói jegyzeteit – köteles a vizsga befejeztével a vizsgákért felelős igazgatóhelyettesnek átadni.

A vizsgák helyi eljárásrendje

- A vizsga 8 óránál előbb nem kezdődhet.
- A bizottságok elnöke a vizsga megkezdése előtt minimum 15 perccel átveszi a vizsga dokumentációját az iskolatitkárságon.
- A bizottság elnöke a vizsgáztatásra kijelölt teremben ismerteti a vizsgázókkal a vizsga menetét, valamint a vizsgáztatás tervezett időbeosztását.
- Amennyiben a vizsgatantárgynak van írásbeli része, úgy a vizsgázók az írásbeli feladat megoldásával kezdik meg a vizsgát, ennek lebonyolítását célszerű egy időben – maximálisan 60 perces időtartamban – lebonyolítani, majd a szóbeli vizsgarészt a bizottság által meghatározott ütemezésben egyenként megtartani.
- A szóbeli vizsgatételek felkészülési ideje 30 perc, a feleletek maximális időtartama 10-15 perc.
- Amennyiben a tanuló a húzott tételéből a tantárgyi követelmények elégséges szintjét nem éri el, póttételt kell húznia.
- A vizsgán az éves tantárgyi követelményeknek teljesítése függvényében az öt fokozatú érdemjegy kialakítása történik.
- A bizottság a vizsga befejeztével az írásbeli és a szóbeli feleletek alapján szótöbbséggel hozza meg döntését, és a megítélt érdemjegyet rávezeti a jegyzőkönyvre. A bizottsági tagok, valamint az elnök szavazata egyenértékű.
- Az érdemjegyek kialakítását követően a vizsgabizottság elnöke ismerteti a bizottság döntését a vizsgázókkal.

A vizsga eredményeinek adminisztrációs feladatai

- A leadott vizsgajegyzőkönyveket az iskolatitkár törzsszámmal látja el, majd az iskola igazgatója aláírásával hitelesíti.
- A törzsszámmal ellátott, igazgatói aláírással hitelesített dokumentum alapján az osztályfőnökök – az igazgató által meghatározott időpontig – a törzskönyvekbe és a bizonyítványokba bevezetik a vizsga eredményét.
- Sikertelen vizsga esetén az igazgató dönt a tanuló osztályba sorolásáról.

21.) Iskolapszichológus tevékenysége

A kamaszkori lelki gondokkal küzdő diákok, és a nekik segíteni kívánó pedagógusok az iskola keretein belül segítséget kaphatnak a gyermekvédelemmel foglalkozó kollégától. Tapasztalt munkatárs esetén is kijelenthetjük, hogy a lelki problémák hatékony kezeléséhez szakember munkája szükséges. Az iskolapszichológus jelenléte az iskolában biztosított.

A diákok lelki problémáinak kezelése, a lelki traumák mielőbbi feldolgozása iskolapszichológus támogatásával történik. A diákok saját kezdeményezésükre, szüleik vagy tanáraik javaslatára kereshetik fel a pszichológust. Az egyéni tanácsadás tanóra ideje alatt is

végezhető. A pszichológus munkájára osztályszintű problémák kezelésében, tanári esetmegbeszéléseken is számítunk.

Az iskolapszichológus munkája során kiemelten ügyel az adatvédelemre, a titoktartási szabályokra. Munkáját saját munkaterve alapján végzi, melyet az intézmény vezetőjével, osztályfőnökökkel és a nevelőtestület valamennyi érdeklődő tagjával megoszt.

Rendszeres jelenlétével és a számára biztosított hirdetőtáblára kihelyezett elérhetőségeinek megadásával biztosítja.

22.) Az érettségire való felkészítés – emelt szintű érettségihez kapcsolódó helyi szabályok

Tanulóink döntő többsége a továbbtanulás szempontjából fontos érettségi tantárgyakból sikeres emelt szintű vizsgát tesz, ezt különböző középiskolai rangsorok is megerősítik.

A kétszintű érettségi vizsgáról szóló 100/1997. Kormányrendelet a tanuló szabad választására bízta annak eldöntését, hogy milyen szinten kíván érettségi vizsgát tenni egy adott tantárgyból. Ugyanakkor az iskolának meg kell adnia, hogy mely tárgyakból vállalja az emelt szintű vizsgára való felkészítést. Az emelt szintű vizsgákra felkészítés a fakultációs órákon történik.

A továbbtanulási eredményeink kiválóak. Ez is igazolja, hogy képzési rendszerünkben a hagyományos nyolc évfolyamos képzési rend, valamint a kerettantervek megjelenésével módosított tanrend 11-12. évfolyamra kínált fakultációs rendszere átgondolt.

Iskolánk a kötelező óraszám részeként sávos elhelyezésben a továbbtanulási irányoknak megfelelően a 11. és 12. évfolyamon emelt szintű felkészítést kínál a kötelező érettségi tantárgyakból: matematika, magyar nyelv és irodalom, történelem, nyelvekből, valamint a szabadon választható érettségi tantárgyakból. Amelyik évfolyamon igény van rá, szakköri keretben középszintű érettségire előkészítő foglalkozásokat is szervezünk. A képzés választásának szabályait a gimnázium SZMSZ-e és házirendje is rögzíti.

23.) A szóbeli felvételi vizsga sajátosságai, viszonya a felvételi tájékoztatóban közöltekhöz

Iskolánk a tanulók szóbeli meghallgatását a központi felvételi eljárás keretében végzi. Felvételi döntésekor figyelembe veszi az írásbeli, a szóbeli és a hozott tanulmányi pontokat egyaránt.

A nyolc évfolyamos gimnáziumok mindegyike azért alakult, hogy a tehetséges, tanulni tudó és akaró tanulók minél előbb megkapják a számukra megfelelő képzést. Ennek első lépése a tudatos és jól szervezett beiskolázás. Az iskolatípus koncepciójából következik, hogy a leendő tanulók kiválogatása feltétlenül szükséges. Ennek a komoly felelősséggel járó válogatásnak nagy a szerepe.

A szóbeli vizsga időpontja a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott időszakra esik, legalább három nap kijelölésével szervezhető. A központi írásbeli után bekerülési pontthartárt állapítunk meg, és az ezt elérő tanulókat hívjuk be a szóbelire.

A szóbeli vizsga kérdései a NAT általános iskola 1-4 osztályára kidolgozott követelményrendszerére épülnek.

A tanuló négyfős bizottság előtt szóbelizik. A bizottság tagjai: egy matematika szakos tanár, egy magyar szakos, továbbá a vezetőség egy tagja, a negyedik tag pedig lehetőség szerint a leendő osztályfőnök, vagy bármelyik más kolléga. Amikor a kisdíák belép a terembe, először húz három feladatlapot: az egyikén talál egy műveltségi totót, a másikon egy egyoldalas szövegrészt kérdésekkel, a harmadikon két matematika feladatot. A kb. fél órás felkészülési idő alatt elolvassa a szöveget, megoldja a matematika példákat, kitölti a műveltségi totót. Ezután jön a bizottság elé felelni. A beszélgetést minden esetben feszültségoldó kérdésekkel kezdjük. A bizottság vezetőségi tagja kérdez a tanulmányokkal, családdal, napi munkamegosztással, hobbiival, vagy pl. a kisállattartással kapcsolatban. Ezután a tanuló felolvas hangosan egy részt a kapott szövegből, majd válaszol a magyar szakos kolléga által feltett kérdésekre, amelyből kiderül szövegértési képessége. A magyar feladat után a matematika feladatok megoldásának ismertetése következik. Amennyiben nem sikerült hibátlanul megadni az eredményeket, segítő kérdéseket kap a matematika szakos kollégától, hiszen a cél a logikus gondolkodás vizsgálata, a logikai készség felmérése. Közben a bizottság negyedik tagja kijavítja a műveltségi totót, s néhány kedves szóval elbúcsúznak a diáktól.

A szóbeli nagy felelősséggel jár, éppen ezért a bizottság tagjai átgondoltan pontozzák a diák teljesítményét. Az objektív megméréstetés biztosítása érdekében minden bizottság ugyanolyan pontozási lapot használ, ugyanazokat az előre tisztázott elveket alkalmazza. A bizottság a munkáját befejezve egyeztetni a pontokat, kialakítja a végleges eredményt. Az alábbi táblázat mutatja a szóbeli vizsga egyes vizsgarészein szerezhető maximális pontszámokat:

OLVASÁS	MAGYAR (szövegértés, nyelvtani kérdések)	MATEMATIKA	MŰVELTSÉGI TOTÓ	KOMMUNIKÁCIÓ	ÖSSZESEN
5 pont	5 pont	10 pont	10 pont	5 pont	35 pont

Ez a szóbeli felvételi a szülők és a diákok egybehangzó véleménye alapján kellemes légkörben zajlik, ennek köszönhetően nem félnek a gyerekek az idegen környezettől, a bizottság előtti „fellépéstől”, az idegen tanároktól, a szóbeli megnyilvánulástól. Jól bevált rendszer, megfelelő felvételi forma. A szóbeli anyagát – a megfelelő titoktartási, adatvédelmi követelmények betartása mellett – a gimnázium szakmai munkaközösségei állították össze, évente felülvizsgálják, frissítik. A szóbeli vizsga nyilvános, amelyet az iskola igazgatója indokolt esetben korlátozhat.

24.) Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

Az iskolai írásbeli beszámoltatások formáit és rendjét (a dolgozatok, a tesztek jellege, száma, gyakorisága) a szakmai munkaközösségek javaslata alapján a szaktanárok határozzák meg.

A tanulási folyamat lényeges eleme a tanulói teljesítmény mérése, hiszen ez ad visszajelzést a diáknak, szülőnek, szaktanárnak egyaránt. A teljesítmény folyamatos értékelésével rajzolható ki a diák további fejlesztésének iránya, mérhető az egyes tanulók és tanulócsoportok fejlődése. Minden tanévben a számonkérés több fajtájával is élünk, s az egyes értékeléseknél figyelembe vesszük:

- a tantárgy jellegét;

- tartalmi szempontokat; - formai szempontokat; - az életkori sajátosságokat;
- a tantárgyi követelményrendszert.

Általános elvnek tekintjük, hogy egy napon legfeljebb két témazáró dolgozat íratható. A témazáró dolgozatok írásáról legalább egy héttel előbb értesíteni kell a tanulócsoporthat. A többi szaktanár tájékoztatására a dolgozatíratási szándékot célszerű előre jelezni a tervezhetőség miatt.

A tanulói teljesítmény értékelésének egyik formája az érdemjeggyel való értékelés.

Érdemjegy adható:

- szóbeli feleletre (egy-egy tanegység anyagából történő önálló, összefüggő feleletre), ○ a tananyaggal kapcsolatos önálló tanulói produktumra (kiselőadás, gyűjtőmunka, házi dolgozat, feladatmegoldás),
- egyéb tanórai munkára (pl. vitavezetés, csoportmunkában való aktív részvétel, feladatmegoldás stb.),
- egy-egy anyagrészből megírt dolgozatra („röpdolgozat”), ○ egy-egy témakörből megírt átfogó dolgozatra (témazáró dolgozat),
- a meghatározott évfolyamok végén: több tanév anyagából szervezett írásbeli és szóbeli vizsgára.

Ügyelünk az értékelés folyamatosságára, törekszünk arra, hogy rendszeres legyen, figyelünk arra, hogy a különféle számonkérési formák arányosan képviseljék magukat. Szem előtt tartjuk, hogy az értékelés a tanuló számára serkentő és előremutató legyen. Az értékelés semmilyen formája sem lehet a diák számára sértő, vagy kirekesztő.

A dolgozat feladatainak összeállítása a szaktanár kötelessége. A különböző vizsgadolgozatok összeállítását, valamint az egyes helyi vizsgák tételsorainak kialakítását a szakmai munkaközösségek – a kerettantervi előírások, érettségi vizsgakövetelmények figyelembevételével – végzik.

A félévi és a tanév végi osztályzatok véglegesítése után az osztályozó konferencia dönt a tanuló továbbhaladásáról.

***

1. melléklet

Egészségnevelési és egészségfejlesztési program

1. Az egészségnevelési és egészségfejlesztési program alapjai

A Németh László Gimnázium nevelőtestülete nagy jelentőséget tulajdonít az egészségnevelésnek és egészségfejlesztésnek. Tudatában van annak, hogy az egészségnevelés terén a családot követően az iskola a második legjelentősebb intézmény a gyermek életében.

Alapelveinket meghatározza a személyes példamutatás, a diákok teljes személyiségének arányos, sokoldalú fejlesztésének igénye, és az elsődleges prevenció prioritása. A WHO nemzetközileg elismert egészségdefiníciójából kiindulva nem elégszünk meg a betegségek megelőzésével, kiküszöbölésével, hanem programunk a harmonikus lelki állapotot, a kiegyensúlyozott közösségi kapcsolatokat is szem előtt tartja.

1.1. A program jogszabályi háttere

- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény - a nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 38. § (1) és (2) bekezdése
- a kábítószer-probléma kezelése érdekében készített nemzeti stratégiai programról szóló 106/2009. (XII. 21.) OGY határozat
- az Egészség évtizedének Johan Béla Nemzeti Programjáról szóló 46/2003. (IV. 16.) OGY határozat
- a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet, és a mellékletét képező Nemzeti Alaptanterv
- a "Nemzeti Népegészségügyi Stratégia 2017-2026" kidolgozásához és végrehajtásához szükséges intézkedésekről szóló 1534/2016. (X. 13.) Korm. határozat alapján kidolgozott „Nemzeti Népegészségügyi Stratégia 2017-2026”
- a 96/2000. Országgyűlési határozat rövid- és középtávú céljainak végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról szóló 1036/2003. (IV.12.) Korm. határozat
- Az "Egészséges Magyarország 2014-2020" Egészségügyi Ágazati Stratégia elfogadásáról szóló 1039/2015. (II. 10.) Korm. határozat
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014 (IV.30) EMMI rendelet
- az Intézmény környezeti nevelési programja

1.2. Az iskola helyzete

Az iskola épületének és környékének egyik erőssége maga a zöldövezeti környezet: az erről szóló részleteket a környezeti nevelési program tartalmazza.

Erősségünk az is, hogy az iskola tanárai nyitottak, sőt többek kimondottan elkötelezettek az egészségnevelés iránt. Néhányan e téren továbbképzésben is részt vettek. Nem elhanyagolandók az egészségnevelés terén már létező hagyományaink, vagy alkalmi kezdeményezéseink: kortárssegítők, elsősegélynyújtók, egészségnap, egészségvédelmi konferenciák, népszerű sportrendezvények, mindennapos testnevelés, diáksportkör, rendkívüli szülői értekezletek, szülőknek szóló prevenciós rendezvények. Az évente megrendezett Németh László napon minden alkalommal tartunk egészségnevelési, egészségvédelmi foglalkozásokat.

A tanárok egy része egy szakképzett gerincprevenciós tréner kolléga vezetésével rendszeresen együtt tornázik, mások a diákokkal, vagy szülőkkel sportolnak közösen.

Több éve kidolgozott drogstratégiánk van. A nevelőtestület szükség esetén rendkívüli értekezleteken foglalkozik az aktuális egészségnevelési problémákkal. A dohányzás, az alkohol- és drogfogyasztás kérdésében nevelőtestületi állásfoglalás született, amit a diákokkal és a szülőkkel is megismertettünk.

Folyamatos együttműködésünk van a XIII. kerületi rendőrkapitánysággal, amely megfelelő szakemberek bevonásával rendszeres bűnmegelőzési és egészségvédelmi foglalkozásokat tart iskolánkban (lásd: Ellenszer-program).

A nevelőtestületben és a diákok körében is van vöröskeresztes aktivistánk, elsősegélynyújtónk, véradásszervezőnk, és több önkéntes véradónk.

Két iskolapszichológusunk nem csupán a kamaszkori lelki gondokkal küzdő diákok segítségére szolgál, de az iskola dolgozóinak mentális egészségével is törődik.

Ha korlátozott időtartamban is, de heti rendszerességgel védőnő és iskolaorvos is tartózkodik az iskola épületében, és a nevelőtestület velük is együttműködik az egészségnevelési-egészségfejlesztési célok megvalósítása érdekében.

Fejlesztési célunk, hogy több az egészségnevelésben jártas, továbbképzésen részt vett pedagógus kollégánk legyen, lehetőség szerint visszaszorítsuk a dohányosok számát a tanárok és a technikai dolgozók körében, valamint hogy a tanárok és a diákok körében is egyre többekben alakuljon ki igény a rendszeres testmozgásra.

Jól felszerelt tornatermünkön kívül egy kisebb kondicionáló terem is a diákok és a dolgozók rendelkezésére áll sportolási célokra. Az iskolához tágas, felújított sportudvar és tenispálya tartozik. Az udvaron két pingpongasztal, egy teqball asztal és egy kifeszített röplabdaháló is található, és ezekhez megfelelő sportszereket (pingpongütők, pingponglabda, foci, röplabda) is biztosítunk. Tanulóink az óráközi szünetekben, az ebédszünetben és tanítás után gyakran és nagy számban élnek ezekkel az udvari sportolási lehetőségekkel. Gyakorlatilag minden diákunk számára (beleértve a testnevelésből teljesen vagy részlegesen felmentetteket is) lehetőség nyílik a mindennapos testmozgásra. Az ötödik évfolyamon minden tanulónk számára kötelező az úszásoktatás, amelyet közvetlenül az iskola épülete melletti tanuszodában valósítunk meg.

A diákok számára a tanítás után és az óráközi szünetekben tanári felügyelet melletti kulturált időtöltésként közösségi játéklehetőségeket biztosítunk (asztalifoci, társasjátékok).

Az épületben a szaktantermek és az auditorium audiovizuális eszközökkel (digitális tábla, számítógép, projektor) megfelelően el vannak látva. Rendelkezésre áll hordozható Teach Cam flexibilis kamera, CD-lejátszó, laptop és projektor, így igény szerint az aulában, a kondicionáló teremben vagy a könyvtárban is tarthatók foglalkozások. Mivel több informatika szaktantermünk is van, azok is igénybe vehetők pl. egy számítógépes biológiaórára. Ezen felül jól felszerelt szakszertárakkal és laboratóriumokkal rendelkezünk, tehát akár tanórai, akár tanórán kívüli keretek között akarunk egészségnevelési foglalkozásokat tartani, ezekhez minden technikai eszköz adott.

Kiválóan felszerelt életvitel szaktantermünk van, amelynek konyhájában tanulóink megtanulhatnak főzni, ezzel megalapozzuk bennük az öngondoskodás és az egészséges táplálkozás iránti igény alapjait.

Bizonyos veszélyforrásokkal is számolnunk kell. Egészségvédelmi szempontból a legfőbb veszélyt a Béke utca – Gyöngyösi utca kereszteződése jelenti, ahol sajnos már több diákunk is balesetet szenvedett. Jól felszerelt fizika-, kémia- és biológialaboratóriumunkban minden diákunk megtanul tanári felügyelet mellett önállóan kísérletezni, de magától értetődően ennek is vannak bizonyos veszélyei. Ezért a közlekedési szabályok és a laboratóriumi balesetvédelmi szabályok alapos megtanítása is részét képezi az egészségnevelési programunknak. A tanulóink jelentős része – minden bizonnyal a városi levegő szennyezettsége miatt is – valamilyen allergiában szenved: leggyakoribb az emiatti felső légúti megbetegedés. Több tanulónk mozgásszervi problémával vagy látászavarral küszködik. A főváros drogfertőzöttsége erős: több helyen is könnyű hozzájutni tiltott drogokhoz. Ezek a tények speciális odafigyelésre készítetnek bennünket, tanárokat.

1.3. Az iskola épülete

Az iskola épületében nagy felületű ablakok és üvegfalak, a második emeleten ezen kívül felülvilágító üvegfelületek biztosítják a természetes megvilágítást. A folyosók és közösségi terek mesterséges megvilágítása is megfelelő. A nyílászárók mérete és elhelyezkedése lehetővé teszi a kényelmes és balesetmentes közlekedést.

Az iskolabejárathoz rámpa vezet, és az épületben szükség szerint lift is használható. Minden szinten van akadálymentes mellékhelyiség, mozgáskorlátozottak számára.

1.4. A tantermek és berendezésük

A nagy felületű ablakok lehetővé teszik a tantermek megfelelő szellőztetését és természetes megvilágítását. A tantermek mesterséges megvilágítása korszerű, minden teremben külön táblavilágítás is van. Az audiovizuális eszközök használatakor az ablakokat a kellő mértékben és gyorsan el tudjuk sötétíteni.

Az osztálytermekben a padok és a székek megfelelnek a korosztály testi adottságainak. A székek elősegítik a helyes testtartás kialakulását. A laboratóriumokban az ülőkék állítható

magasságúak, a mindenkori gyakorlati munka helyes testtartásban történő végzéséhez igazíthatók.

A laboratóriumokban a baleset- és tűzvédelmi, valamint egészségvédelmi szabályoknak megfelelő szellőzési és menekülési útvonalak biztosítottak. Rendszeresen tartunk tűzriadógyakorlatokat az egész iskola számára. A helyiségek és a vegyszerek veszélyességét jelző táblák és piktogramok a vegyszereken, a vegyszerszekrényeken és a nyílászárókon jól láthatóan el vannak helyezve.

Az ülésrend kialakításánál figyelembe vesszük a tanulók egyéni testi adottságait és esetleges részképeség-zavarait.

1.5. Erőforrások

1.5.1. Személyi erőforrások

Fontos leszögezni, hogy a személyi erőforrást az iskolában dolgozók összessége alkotja, hiszen az egészségnevelés és -fejlesztés minden pedagógus feladata, és folyamatában közvetlen vagy közvetett módon valamennyi technikai dolgozó, sőt még a büfés is részt vesz.

Nagy jelentőségű a technikai személyzet munkája, akik a belső és külső környezet higiénijának és tisztaságának fenntartását biztosítják, munkájukkal példaként szolgálnak a diákság számára.

Az iskolában hetente két napon iskolaorvos és/vagy védőnő is tartózkodik, akik elvégzik a diákság egészségi állapotának felmérését, a szükséges szűrővizsgálatokat, védőoltásokat.

Két iskolapszichológus dolgozik iskolánkban, mindkettő elérhető akár személyesen, akár telefonon, levélben vagy elektronikus üzenet útján.

Az iskolapszichológusok, az iskolaorvos és a védőnő mellett a könyvtáros, a laboráns, és a pedagógiai asszisztensek hatékonyan segítik a diákok és a tanárok munkáját.

1.5.2. Anyagi erőforrások

A pénzügyi erőforrásokat javarészt az iskolafenntartó biztosítja, ezt kiegészíti az iskola dolgozói által pályázatokon szerzett pénz (táborozásra, taneszköz-vásárlásra, anyagbeszerzésre), a Szülők a Diákokért Alapítványtól nyert támogatás (eszközök vásárlására, diákjaink az iskolán kívüli programokon, vidéki versenyeken való részvételének finanszírozására rászorultsági alapon), és külső szponzoroktól kapott alkalmi támogatás. A nem pénzügyi anyagi erőforrások között számos magánszemélyt, egyesületet és céget említhetünk, amelyek tárgyi adományaikkal (laboratóriumi anyagok és eszközök, szakkönyvek, szemléltető

és egyéb taneszközök, iskolabútorok stb.) járulnak hozzá az iskola pedagógiai programjának, s benne az egészségnevelési célok megvalósulásához.

2. A Németh László Gimnázium egészségnevelési és egészségfejlesztési céljai

2.1. Alapvető célok és szempontok

- Önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- Az értékek ismerete
- Az egészségmegőrzés fontosságának tudatosítása és módszereinek elsajátítása

2.2. Elsősegély-nyújtási terv

A Németh László Gimnáziumban az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának több színtere is van:

- balesetvédelmi oktatás során a biológia, kémia, fizika, testnevelés, valamint technika és tervezés tantárgyak tanév eleji első óráin,
- tanítási órák alatt, az adott tananyaghoz kapcsolódóan (biológia, kémia, fizika, testnevelés, valamint technika és tervezés),
- közösségi nevelés órán az egészségnevelés témakör keretében,
- tanórákon kívüli tevékenységek során (KRESZ-tanfolyam, elsősegélynyújtó verseny, csecsemőgondozási verseny, katasztrófavédelmi verseny stb.),
- meghívott külső előadók által (pl. iskolanapon, rendkívüli foglalkozásokon).

A diákok elsősegély-oktatásán kívül fontos még hangsúlyt fektetni a kollégák oktatására is, hiszen az iskolában, ill. az osztálykirándulásokon történhetnek balesetek, amikre nekik is fel kell készülniük, hogy megfelelő segítséget tudjanak nyújtani. Ezért minden tanév elején a tűzés balesetvédelmi oktatás keretében nekik is megtanítjuk, ill. felfrissítjük alapismereteket.

Mindezek mellett az olyan diákoknak, akik mélyebben is szeretnék elsajátítani ezeket az ismereteiket, ill. kibővíteni tudásukat, biztosítunk erre lehetőséget szakkör és versenyfelkészítés keretében.

2.3. Speciális célok és szempontok

Speciális célunk, hogy diákjaink a következő területeken szerezzenek mély és alapos elméleti ismereteket, valamint legyenek képesek és törekedjenek azok gyakorlati alkalmazására és kommunikációban való felhasználására (minden egyes megfogalmazott cél mögött zárójelben azon tantárgyakat láthatjuk megnevezve, amelyektől elsősorban várjuk az adott cél megvalósulását):

- Egészséges testtartás, a rendszeres testmozgás fontossága (biológia, etika, testnevelés)
- Egészséges táplálkozás, ételkészítés (biológia, technika és tervezés)
- Öltözködés és egészség kapcsolata (biológia, közösségi nevelés, testnevelés)
- Higiénia (biológia, közösségi nevelés, technika és tervezés, testnevelés)

- Önismeret, lelki egészség (biológia, dráma és színház, ének-zene, etika, magyar nyelv és irodalom, testnevelés, vizuális kultúra)
- A betegségek kialakulása és a gyógyulási folyamat, a gyógyítást segítő magatartás (biológia, etika, testnevelés)
- A közösség, a barátság, a párkapcsolatok, a harmonikus családi élet szerepe az egészség megőrzésében (etika, közösségi nevelés)
- Szexualitás és egészség kapcsolata, családtervezés (biológia, közösségi nevelés)
- A személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete (etika, közösségi nevelés)
- Stresszhelyzetek felismerése és kezelése (etika, közösségi nevelés)
- A tanulás technikája és az idővel való gazdálkodás (közösségi nevelés)
- A tanulási környezet alakítása (közösségi nevelés)
- A szabadidő aktív eltöltése, rekreáció, megfelelő mennyiségű pihenés (biológia, etika, földrajz, közösségi nevelés, technika és tervezés, testnevelés)
- Balesetvédelem (biológia, fizika, kémia, közösségi nevelés, technika és tervezés, testnevelés)
- Kockázatvállalás és határai (etika, közösségi nevelés)
- Egészségkárosító magatartásformák, szenvedélybetegségek és függőségek veszélyei, illetve elkerülése (biológia, etika, kémia, közösségi nevelés, testnevelés)
- A természethez való viszony (állampolgári ismeretek, biológia, ének-zene, etika, magyar nyelv és irodalom, technika és tervezés, történelem, vizuális kultúra)
- Az egészségünket veszélyeztető környezeti hatások jelentősége; az egészséges és biztonságos környezet kialakítása (biológia, etika, fizika, földrajz, kémia, közösségi nevelés, technika és tervezés, testnevelés)
- Döntésképeség, döntési felelősség (etika, közösségi nevelés, technika és tervezés)
- Egészség és etika kapcsolata (biológia, etika, közösségi nevelés, technika és tervezés)
- A segítő attitűd (etika, közösségi nevelés, testnevelés)
- Fogyatékkal élők, hátrányos helyzetűek elfogadása segítése és integrációja (etika, közösségi nevelés, testnevelés)
- Önképzés (minden tantárgy)

3. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

3.1. Tanórai foglalkozások

3.1.1. Hagyományos tanórai foglalkozások

Pedagógiai programunk a testnevelés tantárgy számára minden évfolyamon az oktatási törvényben előírt órakereteket biztosít. Az 5-6. osztályban a hét négy napjára testnevelés, az ötödikre pedig úszás- (5. osztály) illetve néptáncóra (6. osztály) jut. A felsőbb évfolyamokon az „Ember és egészség” témakör alapos feldolgozása révén a biológia tantárgy ad nagy lehetőséget az egészségnevelési és egészségfejlesztési célok elérésére. Ezen túlmenően minden tantárgy minden óráján az adott témához hozzárendeljük a megfelelő egészségnevelési vonatkozású aktuális problémákat. Az idegen nyelvi órák fordítási és társalgási feladatokon keresztül, az

etika- és drámaórák szituációjátékok, viselkedés-analízisek, és más gyakorlatok során számos egészségvédelmi témát érinthetnek.

3.1.2. Nem hagyományos szervezésű tanórák

A tanév során lehetőség nyílik arra, hogy nem hagyományos szervezésű tanórákon sajátítsanak el a gyerekek ismereteket, pl. tanulmányi kirándulásokon, erdei iskolában, intézmény- és múzeumlátogatás, vagy terepgyakorlat alkalmával. A terepi foglalkozások elsősorban a biológia és a földrajz tantárgyhoz kapcsolódóan szervezhetők. Az erdei iskola lehetőség szerinti szervezése nyolcadik osztályban kívánatos. Az intézmények látogatása és rövidebb tanulmányi kirándulások óracserével akár hétköznapi is megvalósíthatók, több óra összevonásával.

Meghívott előadó esetén akár a közösségi nevelés, vagy bármelyik szakóra felhasználható az érintett tanárral történő megfelelő egyeztetést követően.

3.2. Tanórán kívüli foglalkozások

- Szakkörök (pl. biológia-szakkör, elsősegélynyújtó szakkör)
- Versenyfelkészítő foglalkozások (pl. Semmelweis Egészségverseny, elsősegélynyújtó verseny)
- Táborok (pl. osztálytábor, szaktábor)
- Hétfélig, vagy tanítási szünetben szervezett foglalkozások, múzeum- és egyéb intézménylátogatások, kirándulások
- Előadásokon, konferenciákon való részvétel
- DSK, sportversenyek és egyéb sportrendezvények (pl. iskolai sportnap)
- Egészségnap: ha nem is minden évben, de alkalmasint egészségnevelési témanapot szervezünk, több külső előadó bevonásával

4. Az egészségnevelés és egészségfejlesztés eszközei, módszerei

4.1. Taneszközök

A taneszközök nem különböznek a többi tantárgyban használt eszközöktől: demonstrációs eszközök, tankönyvek, szakkönyvek, audiovizuális segédanyagok, szóróanyagok, folyóiratok, internetes szakirodalom.

4.2. A helyi kommunikáció eszközei

- Faliújságok, vitrinek, plakátok
- Iskolarádió

- Iskolanapi programok (meghívott, illetve iskolán belüli előadók, vetélkedők, filmvetítés stb.)
- Előadások
- Akciók (pl. a kihívás napja)
- E-Kréta
- Személyes hirdetés szaktanárok által, vagy a diákönkormányzaton keresztül

4.3. Módszerek

4.3.1. A tanítási munka során alkalmazott módszerek

Az egészségnevelés módszereiként alkalmazható bármi, amit más területeken is alkalmazunk. Kiemelt szerepet kapnak az érzékenyítő, és az interaktív módszerek, pl. megemlékezés bizonyos jeles napokról (betegek világnapja, AIDS-világnap stb.) szituációsjátékok, egészségvédelmi témájú rádió- televízióhírek és újságcikkek feldolgozása, interjúk és riportok készítése, állapotfelmérések készítése, illetve értékelése stb.

4.3.2. A tanítási munkán kívül eső módszerek

A személyes beszélgetéseknek, tanácsadásnak mind a tanárok, mind a technikai dolgozók részéről fontos szerepe van.

Az iskolai büfé kínálatával és állapotával szervesen integrálódik az egészségnevelés folyamatába. Ennek érdekében az igazgató folyamatos párbeszédet folytat a büféssel, és személyesen ellenőrzi a kitűzött célok megvalósulását.

4.3.3. Egyéb tanulói tevékenységformák

Az iskola támogatja és szorgalmazza a diákok alábbi, az egészség megőrzésére és fejlesztésére irányuló önálló tevékenységformáit, az azokra történő felkészülést:

- Egészségnevelési témájú tanulmányi versenyeken való indulás (pl. Semmelweis Egészségverseny, elsősegélynyújtó verseny, csecsemőgondozási verseny, katasztrófavédelmi verseny, biológia OKTV, házi versenyek)
- Pályázatokon való részvétel (pl. Természet–Tudomány Diákpályázat, Kutdiák Esszépályázat)
- TDK kutatómunka és TUDOK konferenciákon való részvétel
- Egyéni kutatómunkák
- Házi dolgozatok írása

Az ezekre való felkészüléshez szaktanári szinten igyekszünk minden segítséget megadni, akár az iskolaorvos, a védőnő, vagy külső előadók, mentorok, szakértők bevonásával.

5. Kapcsolatrendszer

Az egészségnevelés hatékonyságának fokozása érdekében intenzív és gyümölcsöző kapcsolatot ápolunk az alábbi társadalmi szervezetekkel és intézményekkel:

- Intézményi Tanács
- Szülői Munkaközösség
- Diákönkormányzat
- XIII. Kerületi Önkormányzat
- XIII. Kerületi Gyermekjóléti Szolgálat
- XIII. Kerületi Rendőrkapitányság
- XIII. Kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum
- József Attila Művelődési Központ
- Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ

6. Pedagógus továbbképzés

A pedagógus továbbképzési programunk az egészségnevelés terén történő továbbképzéseket is támogat, sőt szorgalmaz. A pedagógus továbbképzéseknél szorgalmazzuk a „mentor szakirányú” továbbképzéseket, amely segíti a tanárképzés folyamatát.

7. A közeljövőben megvalósítandó tervek és célok

- Egészségfejlesztő munkacsoport létrehozása
- A személyes példamutatás fokozása az iskola dolgozói és diákjai körében
- Témahét, vagy témanap bevezetése
- Önképzőkör (a Németh László Tudományos Diákkörhöz kapcsolódóan) ● Kiállítások szervezése
- Az egészségnevelés erőteljesebb megjelenése az iskolán belüli kommunikációs csatornákon (iskolarádió, iskolaújságok, évkönyv)
- Megjelenni a kerületi médiában
- Nyitás a lakókörnyezet, és a kerület más intézményei felé (közös akciók, programokon való részvétel stb.)
- A tanárok és a technikai dolgozók belső továbbképzése
- Rizikócsoporthoz tartozók feltérképezése és specifikus kezelése
- Az iskola teljes akadálymentessé tétele
- Szabadidős tevékenységre alkalmas új közösségi terek kialakítása az iskolaépületben
- A napi iskolai felszerelés súlyának csökkentése
- Az egészségnevelési témájú továbbképzést végzett tanárok számának növelése ● Diákok közös, kulturált étkeztetésének megoldása

8. Ajánlott szakirodalom

Minden egészségnevelés iránt elkötelezett kollégának javasoljuk az alábbi szakirodalmak tanulmányozását és alkalmazását:

- Nemzeti Stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítására (https://drogfokuszpont.hu/wp-content/uploads/nemzeti_strategia.pdf)
- Egészséges Nemzetért Népegészségügyi Program 2001-2010 (https://mersz.hu/dokumentum/m678n2_34/)
- Aszmann Anna: Egészségvédelem az oktatásban (Anonymus kiadó, 1999) ● Nemzeti Drogfokuszpont éves jelentése (pl. a 2022-es jelentés: https://drogfokuszpont.hu/wp-content/uploads/EMCDDA_jelentes2022_HU_final.pdf)
- Egészségjelentés 2016 (https://www.nnk.gov.hu/attachments/article/2065/egeszsegjelentes-2016_uj.pdf)

2. melléklet

Környezeti nevelési program

1. A környezeti nevelési program alapjai

A Németh László Gimnázium nevelőtestülete nagy jelentőséget tulajdonít a környezeti nevelésnek. Tudatában van annak, hogy a környezeti nevelés terén a család mellett az iskola is óriási jelentőséggel bír a gyerek életében.

Alapelveinket meghatározza a személyes példamutatás mind az iskola, mint intézmény, mind a tanárok részéről.

A Magyar Köztársaság az alkotmányában elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.

A Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. törvény) 54.§ 1. cikkelye kimondja, hogy „minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére”.

A Nemzeti Alaptantervről kiadott 110/2012. sz. kormányrendelet kiemelt fejlesztési feladatként definiálja a környezeti nevelést, és rendelkezik arról, hogy „a helyi tantervnek biztosítani kell, hogy ... a tanulók elsajátíthassák ... a környezetvédelemmel összefüggő ismereteket.

1.1. A program jogszabályi háttere

- a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
- természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény

- a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet, és a mellékletét képező Nemzeti Alaptanterv

1.2. Az iskola helyzete

Iskolánk a XIII. kerület viszonylag csendes és tiszta kertvárosi részében található. Ezen a vidéken sok a fa, cserje. Közvetlen szomszédunkban található a Gyermek téri park. A közelben több természeteshez közeli élőhelyekkel rendelkező zöldövezet található, mint pl. a Rákospatak és a Duna-part. A legközelebbi eredeti állapotában megfigyelhető természetes életközösségek a Népsziget ártéri ligeterdei. Figyelembe véve, hogy tanulóink jelentős része a környező lakótelepeken, valamint a város belsőbb részein lakik, felértékelődik az iskola környezete.

Az iskola utcájában a forgalom nem nagy, a gépjárművek haladási sebességét forgalomlassító „fekvőrendőrök” fékezik.

A környék környezeti problémái közt első helyen a Váci út, a Gyöngyösi utca és a Béke út zsúfolt közlekedéséből eredeztethető zaj, levegőszennyezés és balesetveszély említendő. Kisebb, de sajnos jól látható és demoralizáló problémát jelent az utcákon gyakorta éktelenkedő kutyaurülék és eldobált szemét. Környezeti nevelési tevékenységünk során elsősorban ezekre kell rámutatnunk, és tanítványainkat rávezetnünk a megoldási stratégiákra.

Diákjaink és dolgozóink többsége tömegközlekedési eszközökkel jár iskolába. Az iskolavezetés szorgalmazza a kerékpáros közlekedést is, ennek érdekében az udvaron fedett kerékpártárolót létesítettünk.

Az épület utcai frontját gondozott előkert ékesíti, folyamatosan karbantartott gyepvel, kisművelésű cserjékkel, telepített virágzó kétszikű dísznövényekkel, és látványos, nyírott tűztövis-sövényvel.

Az iskolához nagy kiterjedésű udvar, valamint egy kisebb kert tartozik. Az udvar nagy részét a sportpályák foglalják el, kisebb része fásított-füvesített, kerti padokkal, szaletlikkel, tűzrakóhellyel és pingpongasztalokkal felszerelt játszó-pihenőhely. Tankertünk is van, egy kisebb polikarbonát üvegházzal, és magasságyásokkal, amelyekbe fűszernövényeket telepítettünk.

Az iskola fehérre festett külső falai egyszerűséget, nyugalmat árasztanak, harmónia és tisztaság érzését keltik. A belső falakat erdélyi építészeti és néprajzi értékeket bemutató képsorozat, továbbá népi motívumokat bemutató kerámiák díszítik. A folyosókon számos vitrin mutat be különböző – legtöbbször a tudományokhoz kapcsolódó – anyagokat. A falújságok az egyes tantárgyak és egyéb területek (pl. továbbtanulás, diákönkormányzat) aktuális híreit, eredményeit közlik. A hordozható paravánokon diákalkotásokat mutatunk be, gyakran az épp aktuális ünnepkörhöz kapcsolódóan. A Németh László-szobor és az épület számos pontján elhelyezett fotók iskolánk névadójának emlékét ápolják. Németh Lászlón kívül iskolánk két jeles elhunyt tanáregyéniségének is emléket állít egy-egy emléktábla. A földszinten időszakos és állandó kiállítások vannak a diákok által készített rajzokból, festményekből és kerámiatárgyakból.

Az épület műszakilag is megfelel funkciójának: folyosói, termei tágasak, ablakai nagy felületűek, az aulát, a lépcsőházakat és az emeleti folyosóvégeket üvegfal határolja, a második emeletre ezen kívül a földembe épített felülvilágítók is beengedik a természetes fényt.

Az iskola belső tereit, az aulát, a folyosókat és a lépcsőfordulókat számos impozáns dísznövény teszi otthonosabbá, természetközelibbé.

A folyosókon több helyen is szelektív hulladékgyűjtő edények vannak elhelyezve, ösztönözve a diákságot az épület tisztaságának megőrzésére és a hulladékszelektálásra.

Az épületben a szaktantermek és az auditorium audiovizuális eszközökkel (digitális tábla, számítógép, projektor) megfelelően el vannak látva. Rendelkezésre áll hordozható Teach Cam flexibilis kamera, CD-lejátszó, laptop és projektor, így igény szerint az aulában, a kondicionáló teremben vagy a könyvtárban is tarthatók foglalkozások. Mivel több informatika szaktantermünk is van, azok is igénybe vehetőek pl. egy számítógépes biológiaórára. Ezen felül jól felszerelt szakszertárakkal és laboratóriumokkal rendelkezünk, tehát akár tanórai, akár tanórán kívüli keretek között akarunk környezeti nevelési foglalkozásokat tartani, ezekhez minden technikai eszköz adott.

1.3. Erőforrások

1.3.1. Személyi erőforrások

Fontos leszögezni, hogy a személyi erőforrást az iskolában dolgozók összessége alkotja, hiszen a környezeti nevelés minden pedagógus feladata, és folyamatában közvetlen vagy közvetett módon valamennyi technikai dolgozó, sőt még a büfés is részt vesz.

A környezeti neveléssel kapcsolatban jelentőséggel bír a laboráns alkalmazása. Az ő feladata a biológia, fizika és kémia laboratóriumi gyakorlatok, valamint órai demonstrációk előkészítése, a laboratóriumok és szertárak rendjének fenntartása, a vegyszerek biztonságos tárolása és kezelése, a laboratóriumi veszélyes hulladék szelektív gyűjtése. Hasonlóan nagy jelentőségű a két karbantartó szerepe: munkakörükhöz ugyanis hozzátartozik az iskola külső és belső környezetének rendben tartása. Mindemellett folyamatos jelenlétük segít megakadályozni a főlegesen égő villanyok, csöpögő fűtőtestek vagy csapok, meghibásodó WC-tartályok miatti víz- és energiapazarlást az épületben.

1.3.2. Anyagi erőforrások

A pénzügyi erőforrásokat javarészt az iskolafenntartó biztosítja, ezt kiegészíti az iskola dolgozói által pályázatokon szerzett pénz (táborozásra, taneszköz-vásárlásra, anyagbeszerzésre), a Szülők a Diákokért Alapítványtól nyert támogatás (eszközök vásárlására, diákjaink az iskolán kívüli programokon, vidéki versenyeken való részvételének finanszírozására rászorultsági alapon) és külső szponzoroktól kapott alkalmi támogatás. A nem pénzügyi anyagi erőforrások között számos magánszemélyt, egyesületet és céget említhetünk, amelyek tárgyi adományaikkal (laboratóriumi anyagok és eszközök, szakkönyvek, szemléltető és egyéb taneszközök, iskolabútorok stb.) járulnak hozzá az iskola pedagógiai programjának s benne a környezeti nevelési célok megvalósulásához.

2. A Németh László Gimnáziumban folyó környezeti nevelés céljai

2.1. Alapvető célok és szempontok

- A természet megismerése, szeretete és védelme
- Az ember által alakított környezet megbecsülése és védelme
- Közvetlen környezetünk harmóniája, esztétikuma
- Környezettudatos magatartás és életvitel
- A béke és a társadalmi igazságosság iránti igény

2.2. Speciális célok és szempontok

- A környezeti változások, jelzések felfogása, összefüggő rendszerben történő értelmezése, okaik megértése
- Globális és lokális folyamatok kapcsolatai, összefüggései
- Globális és lokális környezeti problémák iránti érzékenység, felismerésük és megfelelő súllyal történő értékelésük képessége
- Határozott álláspont kialakítása és vállalása környezeti kérdésekben
- Biztos elméleti alapok szerzése, és a környezetvédelem fontossága melletti érvelés képessége
- Döntésképesség, döntési felelősség, a megoldásra való törekvés
- A környezet és a társadalom érdekeit figyelembe vevő cselekvési készség
- A fenntartható fejlődés eszméjének megismerése és értékrendünkbe építése
- Ökológiai gondolkodás és kultúra kialakítása és fejlesztése
- Mértéktartó, takarékos életmód: energia-, víz- és anyagtakarékosság
- Megújuló energiaforrások használatára való törekvés
- Hulladékok csökkentése, szelektív hulladékgyűjtés és újrahasznosítás
- Környezetbarát közlekedés
- Állatvédelem iránti elköteleződés
- Környezeti kultúra kialakítása
- Öltözködési kultúra kialakítása
- Viselkedési kultúra kialakítása
- Környezettudatos fogyasztói szokások elsajátítása

- Környezetkímélő tisztító, kozmetikai, növényvédő és egyéb vegyszerek használatának preferálása
- Szellemi környezetünk védelme iránti igény kialakítása
- Környezetpolitikai és környezetjogi ismeretek elsajátítása
- Civil szférában történő elköteleződés
- Helyi szinten történő tájékozódás és aktivitás
- A biológiai és társadalmi sokféleség megőrzése, védelme
- Demográfiai problémák megismerése
- Érzékenyítés a gazdag és a szegény világ ellentéte megértésére ● Az ökológiai lábnyom csökkentésére irányuló elköteleződés
- Jártasság szerzése környezeti erkölcsi és emberi jogi kérdések terén
- A magyar táj jellegzetességei, hazánk és városunk természeti értékeinek megismerése és megőrzése
- A magyar kultúra épített környezeti értékeinek megismerése és megőrzése
- A nemzeti és az iskolai hagyományok ápolása
- Önképzés

3. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

3.1. Tanórai foglalkozások

3.1.1. Hagyományos tanórai foglalkozások

A Németh László Gimnáziumban a környezeti nevelésnek az 5. osztály kezdetétől az érettségiig folyamatosan meg kell jelennie a képzési programban. Minden tantárgy minden óráján az adott témához hozzárendeljük a megfelelő környezeti vonatkozásokat, megjelenítjük az aktuális hétköznapi környezeti problémákat.

A tantárgycsoportok lehetőségei, szempontjai és szerepe a környezeti nevelésben

Magyar nyelv és irodalom, ének-zene, vizuális kultúra, hon- és népismeret

- Valós művészeti értékek felmutatása
- Felhívni a figyelmet a ránk zúduló szellemi környezetszennyezésre
- Természetábrázolás a művészetekben
- Népszokások, hagyományok
- Épített környezetünk szépségei
- A beszélt-írott és a zenei anyanyelv védelme
- Az egyetemes, az európai és a magyar kultúra értékei, a környező népek kultúrája
- A táj leírása a nyelv, a zene vagy a képzőművészetek eszközeivel
- Környezeti témájú diákpályázatok szorgalmazása

-
- Hivatalos iratok, pályamunkák, plakátok, tervezése és készítése

Latin nyelv, történelem, állampolgári ismeretek

- Környezetfilozófiai és környezetpolitikai irányzatok a múltban és a jelenben
- A természetátalakító tevékenység és a környezeti problémák kialakulásának történelmi előzményei és okai, filozófiai háttere
- Budapesthez és a Dunához kötődő történelmi események
- A népességrobbanás történelmi előzményei és a túlnépesedés okozta veszélyek
- Társadalmi ellentétek a világban és hazánkban
A béke és a társadalmi igazságosság
- A fogyasztói társadalom kritikája

Élő idegen nyelvek

- Környezetvédelmi témájú szövegek fordítása
- Társalgás környezetvédelmi témákról idegen nyelven
- Az adott nép hagyományainak és kulturális értékeinek megismerése
- Az adott nyelvi terület környezeti problémáinak megismerése, és az adott nép környezetvédelmi tevékenysége
- Idegen nyelvi környezetvédelmi témahét szervezése

Matematika

- A környezeti mérések eredményeinek elemzése, értelmezése, táblázatos és grafikus ábrázolása, mérési adatok feldolgozása statisztikai módszerekkel
- A környezeti problémák és a környezetvédelem megjelenése a számítási feladatokban
- A bennünket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyai
- Harmonikus arányok

Természettudomány

- Az élővilág sokszínűsége
- Az élőlények és környezetük kölcsönhatásai
- Védett növény- és állatfajok

Fizika

- A környezeti változások fizikai magyarázata
- Az élő szervezetre káros fizikai hatások

-
- Energia, energiaválság, energiatakarékosság, energiatermelés, környezetkímélő energiatermelés, megújuló energiaforrások

Földrajz

- A földtörténeti korszakok
- Klimatikus viszonyok változásai a múltban és a jelenben ● A globális problémák földtani, meteorológiai háttere
- Az emberi beavatkozás hatásai az élettelen természetben
- A túlnépesedés földrajzi vetületei és problémái
- Társadalmi ellentétek a világban
- Energiahordozók, energiaválság, energiatakarékosság, energiatermelés, környezetkímélő energiatermelés, megújuló energiaforrások
- Ipari létesítmények megismerése
- Védett területek és objektumok hazánkban és a világon
- Az élettelen és az ember alkotta táj szépségei
- Környezetbarát közlekedés

Kémia

- Környezeti kémia
- Természetes és mesterséges anyagok és hatásaik
- A különböző technológiák hatásai a természeti és az ember formálta környezetre
Környezetszennyező kémiai anyagok és ipari eljárások
- A veszélyes hulladékok
- Ipari létesítmények megismerése
- Környezetbiztonság

Biológia

- Az ökológia alapjai
- Víz- talaj- és levegőminőség-elemzés
- Növény- állat- és élőhelyismeret
- Védett élőhelyek és fajok
- Az élővilág és az élettelen környezet kölcsönhatásai
- Az élővilágot veszélyeztető környezeti hatások
- Az ember lelki egészségét veszélyeztető környezeti hatások
- Környezet-egészségügyi problémák
- Globális környezeti problémák

Technika, és tervezés, etika, dráma és színház, közösségi nevelés

-
- Környezettudatos életmód
- Táplálkozási szokások
- Anyag- és energiatakarékosság
- Hulladékok mérséklése, újrahasznosítás, csomagolástechnika
- Környezettudatos vásárlás, fogyasztóvédelem, a fogyasztói társadalom kritikája
- Reklámpszichológia
- Szellemi és lelki környezetszennyezés
- Környezetbarát közlekedés
- Környezetünk harmóniája
- Az ökológikus szemléletmód és életvitel jótékony hatásai az emberi szervezetre és lélekre
- A béke és a társadalmi igazságosság kérdése
- Társadalmi ellentétek a világban és hazánkban
- A hely, ahol élünk
- Népszokások, néphagyományok
- Helyi kezdeményezésekben, civil szervezetek munkájában való részvétel

Testnevelés, úszás, néptánc

- A test és a lélek egysége
- A környezeti hatások befolyása a testi fejlődésre
- A másik ember elfogadása és megbecsülése
- Együttműködés a közös cél érdekében
- Népszokások, néphagyományok

3.1.2. Nem hagyományos szervezésű tanórák

A tanév során lehetőség nyílik arra, hogy nem hagyományos szervezésű tanórákon sajátítsanak el a gyerekek ismereteket, pl. tanulmányi kirándulásokon, erdei iskolában, intézmény- és múzeumlátogatás, vagy terepgyakorlat alkalmával. A terepi foglalkozások elsősorban a biológia-egészségtan és a földrajz tantárgyhoz kapcsolódóan szervezhetőek. Az erdei iskola lehetőség szerinti szervezése nyolcadik osztályban kívánatos. Az intézmények (Állatkert, Budakeszi Vadaspark, Botanikus kert, Természettudományi Múzeum, Nemzeti

Múzeum, Csatornázási Múzeum, Közlekedési Múzeum, Néprajzi Múzeum, Planetárium, Csodák Palotája, hulladékégető, szeméttelp, szennyvíztisztító, ipari létesítmények stb.) látogatása és rövidebb tanulmányi kirándulások óracserével akár hétköznapi is megvalósíthatók, több óra összevonásával.

Meghívott előadó esetén akár a közösségi nevelés, vagy bármelyik szakóra felhasználható az érintett tanárral történő megfelelő egyeztetést követően.

3.2. Tanórán kívüli foglalkozások

- Szakkörök (pl. természetkutató szakkör az 5-6. osztályosoknak, biológia, kémia, földrajz, vagy esetleg környezetvédelmi szakkör a 7-10. évfolyamnak)
- Versenyfelkészítő foglalkozások (pl. Zöld Okos Kupa)
- Táborok (pl. osztálytábor, környezetvédelmi ill. természetkutató szaktábor)
- Hétfélig, vagy tanítási szünetben szervezett foglalkozások, múzeum- és egyéb intézménylátogatások, kirándulások
- Előadásokon, konferenciákon való részvétel
- Környezetvédelmi témanap: ha nem is minden évben, de alkalmasint egészségnevelési ilyen is szervezhető, több külső előadó bevonásával

4. A környezeti nevelés eszközei, módszerei

4.1. Taneszközök

A taneszközök nem különböznek a többi tantárgyban használt eszközöktől: demonstrációs eszközök, tankönyvek, szakkönyvek, audiovizuális segédanyagok, szóróanyagok, folyóiratok, internetes szakirodalom.

4.2. A helyi kommunikáció eszközei

- Faliújságok, vitrinek, plakátok
- Iskolarádió
- Iskolánapi programok (meghívott, illetve iskolán belüli előadók, vetélkedők, filmvetítés stb.)
- Előadások
- Akciók (pl. papírgyűjtés, TeSzedd!, Buy nothing day)
- E-Kréta
- Személyes hirdetés szaktanárok által, vagy a diákönkormányzaton keresztül

4.3. Módszerek

4.3.1. A tanítási munka során alkalmazott módszerek

A környezeti nevelés módszereiként alkalmazható bármi, amit más területeken is alkalmazunk. Kiemelt szerepet kapnak az érzékenyítő, és az interaktív módszerek, pl. megemlékezés bizonyos jeles napokról (a Föld napja, A víz világnapja stb.), szituáció-játékok, környezetvédelmi témájú rádió- televízióhírek és újságcikkek feldolgozása, interjúk és riportok készítése, környezeti állapotfelmérések készítése, illetve értékelése stb.

Diákjaink a természettudomány tantárgy keretében 5. osztályban megismerkednek a konyhakerti munkával: az iskolaudvar egy elkerített részében minden évben kialakítanak egy kis tankertet. Üvegházunkban a palántázással is megismerkedhetnek. Tanév közben magaságásaink ápolását is tanulóink végzik.

4.3.2. A tanítási munkán kívül eső módszerek

Nagy jelentőséggel bír a példamutatás, mind a tanárok, mind a technikai dolgozók részéről. A laboráns és a karbantartók szerepéről már korábban említést tettünk. A takarítónők és a konyhai dolgozók munkájuk során környezetkímélő tisztítószerket használnak. Az osztályfőnökökkel való együttműködésük során ösztönzik a tanulókat az iskola belső környezetének higiénikusan és esztétikusan tartására.

Az osztályfőnökök vezetésével a gyerekeket az osztálytermi környezet tisztántartására, és a terem dísznövényeinek a rendszeres gondozására ösztönözzük. Minden évben tanteremtisztasági versenyt írunk ki. Ennek részét képezi a teremdekoráció rendszeres értékelése is.

Az iskolai büfé kínálatával és környezeti állapotával szervesen integrálódik a környezeti nevelés folyamatába. Ennek érdekében az igazgató folyamatos párbeszédet folytat a büféssel, és személyesen ellenőrzi a kitűzött célok megvalósulását.

Szelektíven gyűjtjük a papírhulladékot. Megfelelő átvételi és elszállítási lehetőség esetén osztályok közötti papírgyűjtési versenyt is rendezünk.

A nyomtatási, fénymásolási műveleteket igyekszünk papírtakarékos módon megvalósítani. A selejt nyomtatványokat nem dobjuk ki, hanem gyűjtjük a tanári szobában, és lehetőség szerint újra felhasználjuk őket.

4.3.3. Egyéb tanulói tevékenységformák

Az iskola támogatja és szorgalmazza a diákok alábbi, a környezetvédelemre és a természetvédelemre irányuló önálló tevékenységformáit, az azokra történő felkészülést:

- Egészségnevelési témájú tanulmányi versenyeken való indulás (pl. Dr. Árokszállásy Zoltán Biológia- és Környezetvédelmi Verseny, Kitaibel Pál Középiskolai Biológiai és Környezetvédelmi Tanulmányi Verseny, Zöld Okos Kupa, házi versenyek)

- Pályázatokon való részvétel (Természet–Tudomány Diákpályázat, természetfotópályázat, Kutdiák Esszépályázat)
- TDK kutatómunka és TUDOK konferenciákon való részvétel
- Egyéni kutatómunkák
- Házi dolgozatok
- Környezetvédelmi projektekben való részvétel

Az ezekre való felkészüléshez szaktanári szinten igyekszünk minden segítséget megadni, akár az iskolaorvos, a védőnő, vagy külső előadók, mentorok, szakértők bevonásával.

5. Kapcsolatrendszer

A nevelésben általánosságban is, de a környezeti nevelésben kimondottan jól kamatozik a kiterjedt kapcsolatrendszer. Iskolánk jó kapcsolatokat ápol bizonyos szervezetekkel (pl. NNGYK, környezetvédelmi egyesületek), illetve szakértőkkel, ezektől hasznos segítséget kapunk a nevelő munkánkhoz. Partnereink szakértelmükkel, tanácsadással, szakirodalombázisukkal, vegyszerekkel, laboratóriumi vizsgálati lehetőségekkel, nyomdai előkészítő és kiadványszerkesztő kapacitással sok esetben jelentősen hozzájárulnak diákjaink versenyfelkészüléséhez, egyéni kutatómunkájához.

6. Pedagógus továbbképzés

A pedagógus továbbképzési programunk környezeti nevelés terén történő továbbképzéseket is támogat, sőt szorgalmaz.

7. A közeljövőben megvalósítandó tervek és célok

- Szelektív hulladékgyűjtés kiszélesítése
- Komposztálás megszervezése
- Fűszerkert létesítése
- Kizárólag energiatakarékos világítóeszközök, és víztakarékos szaniterek alkalmazása az iskola épületében
- A tantestület mind nagyobb hányadának megnyerése a környezeti nevelés ügyének, és elkötelezettségének fokozása
- Környezeti nevelési munkacsoport megalakítása
- Környezeti nevelési szakképzés, központi továbbképzések ● Tanárok és technikai dolgozók számára belső továbbképzések
- Konferenciák rendezése szülők, tanárok és diákok részére
- Újabb pályázati források megszerzése
- Környezet- és természetvédelmi projektekhez való csatlakozás

- Témahét, vagy témanap bevezetése
- Önképzőkör (a Németh László Tudományos Diákkörhöz kapcsolódóan)
- Kiállítások szervezése (pl. természetfotók)
- A környezeti nevelés erőteljesebb megjelenése az iskolán belüli kommunikációs csatornákon (faliújságok, iskolarádió, iskolaújságok)
- Megjelenni a kerületi médiában
- Nyitás a lakókörnyezet, és a kerület más intézményei felé (közös akciók, programokon való részvétel stb.)
- Papír és energiatakarékosság további forszírozása

8. Ajánlott szakirodalom

Minden környezeti nevelés iránt elkötelezett kollégának javasoljuk az alábbi szakirodalmak tanulmányozását és alkalmazását:

- Könczey Réka- S. Nagy Andrea: Zöldköznapi Kalauz (Föld napja Alapítvány)
- greenfo.hu
- természetvedelem.hu
- mkne.hu
- humusz.hu
- energiaklub.hu

A Németh László Gimnázium Pedagógiai Programjának egy példánya az iskola könyvtárában és a titkárságon is elhelyezésre került, ahol mindenki megtekintheti, továbbá az érdeklődők számára hozzáférhető a <http://www.nlg.edu.hu> honlapon.

Érettségi szabályok változása miatti rendelkezések (Ez a fejezet 2025. augusztus 31-én hatályát veszti)

2024. május-júniustól kizárólag a 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 3. számú mellékletében található vizsgatárgyakból, a Nat2020-hoz igazított, módosított vizsgakövetelmények szerint vizsgázhatnak a tanulók.

A követelmények elérhetők itt:

https://www.oktatas.hu/koznevelés/erettségi/kozismereti_vizsgatargyak_2024tol

2024. május-júniusi vizsgaidőszaktól választható érettségi vizsgatárgyak gimnáziumunkban:

Kötelező:

Magyar nyelv és irodalom

Matematika Történelem

Élő idegen nyelv: angol, német, francia, olasz, orosz

Idegen nyelvként számítják: latin nyelv

Választható ötödik tantárgy:

>Biológia

Feltétel: a Nat megfelelő változata szerinti osztályzatok + tagozat 11.-ben* >Digitális kultúra – informatika helyett

Feltétel: a Nat megfelelő változata szerinti osztályzatok + tagozat 11.-ben >Fizika

Feltétel: a Nat megfelelő változata szerinti osztályzatok + tagozat 11.-ben*

Földrajz

Feltétel: a Nat megfelelő változata szerinti osztályzatok + tagozat 11.-ben*

Kémia

Feltétel: a Nat megfelelő változata szerinti osztályzatok + tagozat 11.-ben*

Mozgóképkultúra és médiaismeret

Feltétel: a Nat megfelelő változata szerinti osztályzatok + vizuális kultúra tagozat 11.-ben*

>Testnevelés >Vizuális kultúra

Feltétel: a Nat megfelelő változata szerinti osztályzatok + tagozat 11.-ben*

>Állampolgári ismeretek >Természettudomány

>Ének-zene

* A tagozatos jegy megléte 11.-ben 2025. augusztus 31-ig hatályos.

Általunk nem tanított érettségi tantárgyak:

(Vendégtanulói jogviszony keretében lehet az érettségire bocsáthatóság feltételeit teljesíteni.)

Dráma

Egyéb idegen nyelvek

Filozófia

Hittan

Egyéb: https://www.oktatas.hu/koznevelés/erettsegi/kozismereti_vizsgatargyak_2024tol

2024 májusától nem lehet érettségizni az alábbi tantárgyakból:

emberismeret és etika, informatika, művészettörténet, társadalomismeret

A pedagógiai program (II. Helyi tantervek) második egysége mérete miatt külön fájlban található. A helyi tantervek papír alapon - az arra jogosultak számára - elérhetők iskolánk könyvtárában és a titkárságon.

KÖZÉP-PESTI TANKERÜLETI KÖZPONT

NÉMETH LÁSZLÓ GIMNÁZIUM
OM-azonosító: 035244

1131 Budapest, Nővér u. 15-17.
Postacím: 1558 Budapest, Pf. 29.
Tel. és fax: (1) 320 8276
Honlap: www.nlg.edu.hu
E-mail: titkarsag@nlg-bp.hu

A pedagógiai program 3. számú melléklete

VIZSGAREND 2024/25¹

5. évf.: magyar nyelv és irodalom (szóbeli)

6. évf.: természettudomány (szóbeli)

7. évf.: 1. idegen nyelv (szóbeli), történelem (szóbeli)

8. évf.: matematika (írásbeli), biológia (szóbeli)

9. évf.: magyar nyelv és irodalom (írásbeli és szóbeli), fizika vagy kémia (szóbeli)

10. évf.: matematika (írásbeli, szóbeli csak a tagozatra jelentkezőknek), történelem (írásbeli és szóbeli)

11. évf.: magyar nyelv és irodalom (írásbeli és szóbeli), egy emelt szinten tanult természettudományos tárgy:

- biológia (szóbeli) vagy fizika (írásbeli és szóbeli) vagy földrajz (szóbeli) vagy kémia (írásbeli és szóbeli),
- ennek hiányában matematika (írásbeli, differenciált feladatsor az alap és a tagozat számára),

2. idegen nyelv** (szóbeli) időpontja: február első hete (lásd munkaterv)

Tanév végi értékelés általános szabálya: az év végi osztályzat kétharmad, a tanév végi vizsga egyharmad részben alakítja ki a tanuló év végi végső osztályzatát.

** A 2. idegen nyelv szintfelmérő vizsgájának beszámítását a nyelvi munkaközösség szabályozza.

Írásbeli vizsganap: lásd munkaterv

5-8. évfolyam rendes tanítás

Felsőbb évfolyamokon egyedi munkarend – lásd munkaterv

- 1.) Általánosan elmondható, hogy a hiányzó közismereti tantárgyak (a készségtárgyak kivételével) pótlása az átvételi eljárás alatt vagy később is teljesíthető, amennyiben az a továbbhaladást nem gátolja. A latinnal kapcsolatos pótlási mechanizmust a lentiek részletesen szabályozzák.
- 2.) A 2024. 09. 01. óta érvényes új, felülvizsgált pedagógiai program előírja a bekapcsolódást a megfelelő évfolyam munkájába latin nyelvből. A bekapcsolódásra nem alkalmas tanulók, illetve a 9. évfolyamra (vagy utána) érkezők esetén kötelezővé

¹ A 2020-as Nat, valamint (kifutó rendszerben) a 2012-es NAT és az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelete - a kerettantervek kiadásáról – alapján elfogadott Pedagógiai Program szerint. A vizsgarendet a NAT2020 érdemben nem módosította, belső szakmai megfontolásból lettek a kisebb módosítások bevezetve, melyet a nevelőtestület minden tanév szeptember 1-jén felülvizsgál és közzétesz.

teszi egy-egy kultúrtörténeti tanulmány készítését amivel a tantervi követelmények *latin nyelv*ből teljesíthetők.

- 3.) Iskolánk '89 óta megőrzött egyik nagy erőssége a latin nyelv és kultúra megismertetése, tanítása nem gátolhatja a szabad iskolaválasztás lehetőségét, hiszen így iskolánkba igyekvők negatív diszkriminációban részesülnének. Átvétel során az igazgató egyéb feltételeket is figyelembe vehet döntése meghozatalakor.

Előírások:

Latin nyelv tantárgy (7-8. osztály) pótlására vonatkozó szabályok - 7.

osztály – 1 db írásbeli tanulmány *A királyok kora* fejezet alapján.

Feladat: Olvasd el a **Római regék és mondák**¹ című könyvből a 19-95. oldalig terjedő szövegrészt! Írj egy tanulmányt az elolvasott történetek és az addig megszerzett történelmi ismereteid alapján arról, milyen véleménnyel voltak a rómaiak az egyes erkölcsi értékekről, illetve bűnökről (pl. élet, hűség, hazaszeretet, közösségvállalás, erő, lelkielő, tudás, béke, szőszegés, kapzsiság, stb.)! Legalább négy történetre utalj!

- 8. osztály – 1 db írásbeli tanulmány és szóbeli fejelet
- a) Készíts tanulmányt *A római köztársaság kora* fejezet alapján az előbbiekben megadott könyv (97-160.oldal) és eddigi történeti, kultúrtörténeti, művészeti és irodalmi tanulmányaid alapján! Munkádban mutasd be az ókori szenátus és az egyes római magisztrátusok (pl. consul, tribunus plebis, dictator, stb.) szerepkörét, feladatait! A mondákban leírtakat tanulmányaid során átélt reflexiókkal is kiegészítheted!
- b) Szóbeli kifejtés: Ismertesse Róma itáliai terjeszkedését a köztársaság korában az eddigi tanulmányaid és a mondák tükrében!

---

¹ Római regék és mondák: Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1995

Igazgatói nyilatkozat - legitimációs záradék

Alulírott, Varga Attila mint a Németh László Gimnázium igazgatója, ezúton nyilatkozom, hogy a Közép-Pesti Tankerületi Központ számára, 2024. augusztus 15-én megküldött Pedagógiai programot

- az intézmény vezetője a nevelőtestület bevonásával készítette el,
- véleményezte az intézményi tanács,
- véleményezte az intézményben működő valamennyi szakmai munkaközösség,
- és a Pedagógiai Program részét képező egészségfejlesztési program elkészítésében az iskola-egészségügyi szolgálat részt vett.

Budapest, 2024. 08. 15.

(alírás)

igazgató